

ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก

เรียบเรียงโดย... พันเอกธงชัย แสงรัตน์

ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก

เรียบเรียงโดย

พันเอกธงชัย แสงรัตน์

พิมพ์ครั้งที่ ๖ จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

คำปรารภ

หนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้านำบทต้นๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือ **ปริญาภิจในพระพุทธศาสนา** ที่ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงไว้แล้ว นำมาปรับปรุงเรียบเรียงใหม่ จัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มพิเศษ เพื่อเป็นอนุสรณ์งานสมนาพระวินัยครั้งที่ ๑๖ ที่เครือข่ายพุทธบริษัทผู้รักษาพระธรรมวินัยจัดขึ้น ณ อุทยานล้านนารีสอร์ท อ.หางดง จ.เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๕ ก.ค. ๕๕ โดยให้ชื่อเรื่องว่า **ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก** ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากผู้อ่านจำนวนมาก ข้าพเจ้าจึงตัดสินใจจัดพิมพ์เป็นเล่ม เพื่อแจกจ่ายเป็นธรรมทานแก่บุคคลทั่วไป ผู้ใดสนใจก็ให้ขอไปเถิด หรือผู้ใดจะนำไปพิมพ์เผยแพร่ ข้าพเจ้าก็ยินดี ขอเพียงส่งข่าวให้ข้าพเจ้าทราบ

อนึ่ง เมื่อท่านอ่านเรื่องนี้แล้วมีข้อวิจารณ์ประการใดโปรดแจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วย จักเป็นพระคุณอย่างสูง

ด้วยความปรารถนาดีต่อเพื่อนร่วมทุกข์

ที่อยู่ ๑๑๖/๑๖ ม.๑

ต.ช่างเผือก อ.เมือง

จ.เชียงใหม่ ๕๐๓๐๐

พันเอกทรงชัย แสงรัตน์

๗ เม.ย. ๕๕

อารัมภกถา

ข้าพเจ้าขอไหว้พระโลกนาถเจ้า ผู้มีพระทัย
เปี่ยมล้นไปด้วยพระมหากรุณาธิคุณ เสด็จถึงฝั่งสาคร
คือ เถยยธรรมได้แล้ว ทรงแสดงธรรมอันละเอียดลึกซึ้ง
มีนัยอันวิจิตร

ข้าพเจ้าขอไหว้พระธรรมอันสูงสุด ที่พระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าทรงบูชาแล้ว อันเป็นเหตุนำผู้สมบุรณ์ด้วย
วิชาและจรณะออกไปจากโลก

ข้าพเจ้าขอไหว้พระอริยสงฆ์ ผู้สมบุรณ์ด้วยคุณ
มีศีลคุณ เป็นต้น ผู้สถิตมั่นอยู่ในมรรคและผล เป็นเนื่อ
นาบุญอันยอดเยี่ยม (ปรมัตถที่ปณี อรรถกถา ขุททกนิกาย
เถรคาถา คันถารัมภกถา)

อนึ่ง บุญใดอันเกิดแต่การไหว้พระรัตนตรัย
ดังกล่าวมานี้ ขอบุญนั้นจงบันดาลให้ข้าพเจ้าได้เรียบเรียง
เรื่อง ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก ได้ถูกต้องตามพระคัมภีร์
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยเจตนาหวังให้พระสัทธรรม
ของพระพุทธองค์ดำรงมั่นต่อไปในอนาคตกาลเทอญ

พิมพ์ที่ : รุ่งเรืองการพิมพ์

๒๖ ซอยประชาอุทิศ ๑๙ แขวงบางมด

เขตทุ่งครุ กรุงเทพฯ ๑๐๑๔๐

โทร. ๐๒-๔๖๓-๖๐๔๒, ๐๒-๘๑๘-๑๐๘๗

โทรสาร. ๐๒-๘๑๘-๐๔๖๘

ปัญหาชีวิต ของสัตว์โลก

เรียบเรียงโดย
พันเอกธงชัย แสงรัตน์

อักษรย่อในเล่ม

หลักฐานอ้างอิงจากพระไตรปิฎก ฉบับมหาหมกุฎา

ที.ปา.	ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค	ขุ.ธ.	ขุททกนิกาย ธรรมบท
ที.ม.	ทีฆนิกาย มหาวรรค	ขุ.ชา.	ขุททกนิกาย ชาดก
ม.ม.	มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปิณาสกั	ขุ.เถร.	ขุททกนิกาย เถรคาถา
ม.มู.	มัชฌิมนิกาย มูลปิณาสกั	ขุ.อุ.	ขุททกนิกาย อุทาน
สั.นิ.	สังยุตตนิกาย นิทานวรรค	ขุ.อิติ.	ขุททกนิกาย อิติวุตตกะ
สั.ม.	สังยุตตนิกาย มหาวรรค	ขุ.เถรี.	ขุททกนิกาย เถรีคาถา
สั.ข.	สังยุตตนิกาย ชันธวารวรรค	ขุ.ปฎิ.	ขุททกนิกาย ปฎิสัมภิตา
สั.ส.	สังยุตตนิกาย สคาถวรรค	ขุ.ม.	ขุททกนิกาย มหานิทเทศ
ส.สห.	สังยุตตนิกาย สฬายตนวรรค	ขุ.สุ.	ขุททกนิกาย สุตตนิบาต
อจ.เอก.	อังกุตตรนิกาย เอกกนิบาต		
อจ.ทุก.	อังกุตตรนิกาย ทุกกนิบาต		
อจ.ติก.	อังกุตตรนิกาย ติกกนิบาต		
อจ.จตุกก.	อังกุตตรนิกาย จตุกกนิบาต		
อจ.ฉกก.	อังกุตตรนิกาย ฉกกกนิบาต		
อจ.สตตก.	อังกุตตรนิกาย สัตตกนิบาต		
อจ.อฏฐก.	อังกุตตรนิกาย อฏฐกนิบาต		
อจ.นวก.	อังกุตตรนิกาย นวกกนิบาต		
อจ.ทสก.	อังกุตตรนิกาย ทสกกนิบาต		

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก	๙-๒๕
บทที่ ๒ ชีวิตคือตัวทุกข์	๒๖-๖๘
บทที่ ๓ การแก้ปัญหาชีวิต	๖๙-๘๒
บทที่ ๔ ชีวิตจริงของหญิงสาวคนหนึ่งๆ	๘๓-๙๒
บทพิเศษท้ายเล่ม	๙๓-๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส

บทที่ ๑

ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก

ท่านเชื่อหรือไม่ว่า เว้นอรหันตบุคคลผู้ปรินิพพาน
ไปแล้ว สิ่งมีชีวิตทุกประเภท ทุกรูปทุกนาม ในภพต่าง ๆ
ตั้งแต่สัตว์นรก สัตว์เชลล์เดียวที่อยู่ใต้ทะเลลึก ไปจนถึง
พรหมบุคคลในพรหมโลก ล้วนมีปัญหาชีวิตเหมือนๆ กัน
อาจกล่าวได้ว่า ชีวิตคือ ปัญหา หรือปัญหาก็คือชีวิต

เมื่อพิจารณาชีวิตของบุคคลต่างๆ ก็จะพบว่า ต่างมี
ปัญหาด้วยกันทั้งนั้น ซึ่งเป็นปัญหาเล็กบ้างใหญ่บ้าง หนัก
บ้างเบาบ้างตลอดเวลา ตั้งแต่บุคคลใกล้ตัวเช่น สามิภรรยา

บุตรธิดา ญาติพี่น้อง ตลอดจนบุคคลที่อยู่ไกลตัวเช่น เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน แม้กระทั่งเพื่อนร่วมโลก ต่างก็มีปัญหาเหมือนๆ กัน เพียงแต่ต่างกันคนละแบบ คนละเวลาเท่านั้น

บางท่านอาจคิดว่าเศรษฐีพันล้าน เป็นเจ้าของกิจการ มีพนักงานนับพัน อยู่คลุหาสน์หลังใหญ่ ขับรถหรูๆ คันละหลายล้านหรือผู้ดำรงตำแหน่งใหญ่โต มียศถาบรรดาศักดิ์ มีชาติกำเนิดสูงๆ เป็นถึงพระราชามหาอำมาตย์ บุคคลเหล่านี้ไม่น่าจะมีปัญหาอะไร เพราะมีทั้งเงิน มีทั้งอำนาจ และบริวาร เมื่อเปรียบกับคนจน คนหาเช้ากินค่ำ หาอาหารจากกองขยะ อาศัยในเพิงพักริมถนน คนเหล่านี้ น่าจะเป็นผู้มีปัญหามากกว่า ผู้ใดคิดเช่นนั้นผู้นั้นคิดผิด ดังอุทาหรณ์เล่าสืบกันมาว่า

เศรษฐีเจ้าของโรงสีแห่งหนึ่งมีปัญหาชีวิต กำลังเดินไปที่ท่าน้ำ คิดจะฆ่าตัวตาย แต่เขาต้องเปลี่ยนใจเมื่อได้ยินเสียงขลุ่ยที่คนแก่อาชีพแจวเรือจ้างกำลังนอนไขว่ห้างเป่าอยู่ หรือชาวอาทิตย์อุทัย ชนชาติที่เจริญแล้ว มีการศึกษามีมาตรฐานการครองชีพสูง อยู่ดีกินดี แต่มีการฆ่าตัวตายสูง

ที่สุดในโลก ส่วนชนชาติด้อยพัฒนายากจน กลับมีการฆ่าตัวตายน้อยมาก

ตัวอย่างที่ยกมานี้มิได้หมายถึงคนแจวเรือจ้างไม่มีปัญหาชีวิต แท้จริงทั้งเจ้าของโรงสี และคนแจวเรือจ้างต่างก็มีปัญหาเหมือนกัน เพียงแต่เป็นคนละแบบคนละเวลาเท่านั้น

ปัญหาสัตว์โลกดังกล่าว แม้จะเป็นปัญหาที่คนทั่วไปคิดว่าเป็นเรื่องใหญ่โต ถึงกับต้องหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตายหรือไปฆ่าคนอื่นตาย แต่ในอริยวินัย ท่านเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อย เมื่อเทียบกับปัญหาชีวิตอีกชนิดหนึ่งที่ใหญ่กว่าสำคัญกว่า แก้ไขได้ยากกว่า ถึงจะฆ่าตัวตายก็แก้ไม่สำเร็จ ซ้ำยังไปเพิ่มปัญหาอีก เพราะเป็นการแก้ด้วยโทษะปัญหานั้นคืออะไร เรื่องธิดาช่างหูกที่แสดงไว้ในคัมภีร์จุททกนิกาย คาถาธรรมบท (ข้อ๒๓) จะชี้ให้เห็นได้ ดังนี้

สมัยหนึ่ง พระศาสดาเสด็จไปเมืองอาฬวี ทรงแสดงมรณสติแก่ชาวเมือง พระองค์ตรัสว่า ผู้ใดเจริญมรณสติให้มากแล้วก็จะไม่สะดุ้งกลัวความตาย ณ ที่นั้นมีธิดานายช่างหูกอายุ ๑๖ ปีร่วมฟังอยู่ด้วย นางเกิดศรัทธา จึงเจริญ

มรณสตติอยู่ ๓ ปี ต่อมาเข้าวันหนึ่ง พระพุทธองค์ทรง
ตรวจดูสัตว์โลก ทรงพบนางกุมาริกาเข้ามาในข่ายพระ
มหากุณาสมาปต์ติญาณ พระองค์จึงเสด็จไปเมืองอาพวิ
อีก เมื่อชาวเมืองพากันมาเฝ้า นางกุมาริกาก็ตั้งใจจะไป
เฝ้าด้วย แต่จะนำด้ายหลอดไปให้บิดาก่อน พอเดินผ่านที่
ประชุม นางสังเกตเห็นพระศาสดาทอดพระเนตรมายัง
หล่อน นางเข้าใจพระพุทธประสงค์ทันที จึงเข้าไปกราบ
ถวายบังคม พระองค์ทรงทักทายกับนาง ดังนี้

พระศาสดา. กุมาริกา เธอมาจากไหน

กุมาริกา. ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดา. เธอจักไป ณ ที่ใด

กุมาริกา. ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดา. เธอไม่ทราบหรือ

กุมาริกา. ทราบ พระเจ้าข้า

พระศาสดา. เธอทราบหรือ

กุมาริกา. ไม่ทราบ พระเจ้าข้า

เนื่องจากชาวเมืองอาพวินที่ประชุมนั้นไม่เข้าใจ
โวหารของผู้มีปัญญาเจรจากัน เมื่อได้ยินนางกุมาริกาตอบ
พระผู้มีพระภาคเจ้าเช่นนั้น จึงไม่พอใจ

คำเฉลยปัญหาที่ ๑-๒ การที่นางตอบว่า**ไม่ทราบ**
เพราะไม่ทราบว่า นางมาจากไหนจึงมาเกิดชาตินี้และไม่
ทราบว่า เมื่อจุติจากชาตินี้แล้ว นางจะไปปฏิสนธิที่ไหน

คำเฉลยปัญหาที่ ๓ การที่นางตอบว่า**ทราบ** เพราะ
นางทราบว่า ภาวะความตายต้องเกิดขึ้นกับนางแน่นอน

คำเฉลยปัญหาที่ ๔ การที่นางตอบว่า**ไม่ทราบ** เพราะ
นางไม่ทราบว่า จะตายเวลาใดและตายที่ไหน

เรื่องธิดานายช่างहुกดังกล่าวมีคำว่า ไม่ทราบหรือไม่
รู้ นั้นหมายถึงไม่รู้ความเป็นมาและความเป็นไปของชีวิต
ธรรมชาติไม่รู้นี้เรียกอวิชชา ส่วนธรรมชาติรู้เรียกวิชชา
หรือปัญญา อวิชชานี้แหละสร้างปัญหาให้แก่ชีวิต ดังนี้

ตามกฎปฏิบัติจสมุปบาท ธรรมหนึ่งย่อมอาศัยธรรม
หนึ่งเกิดขึ้นเสมอ ดังนั้น เมื่ออวิชชาเกิด ธรรมที่ตามมา คือ

บุญญาภิสังขารและอบุญญาภิสังขาร ได้แก่ กุศลเจตนาและอกุศลเจตนาฝ่ายโลกิยะ (กุศลกรรมและอกุศลกรรม) และธรรมอื่นๆ ก็เกิดต่อๆ ตามกันมา เมื่อถึงขั้นสุดท้าย ปฏิจจสมุปบาทก็จบลงที่ชาติ ชรา มรณะ ทุกครั้งไป ปกติคนทั่วไป อกุศลจิตเกิดขึ้นแทบทั้งวัน อกุศลจิต ๑๒ ประเภททุกดวงล้วนมีโมหเจตสิก (อวิชชา) ประกอบอยู่ด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ชาติ ชรา มรณะ มีอวิชชาเป็นมูลเป็นตัวสร้างปัญหา

ปัญหาชีวิตที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้

ในอภิธรรมปิฎก สัจจวิภังค์ เมื่อพระพุทธองค์ตรัสรู้ อริยสัจ ๔ แล้วทรงประมวลทุกข์ไว้ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

ความเกิดเป็นทุกข์ ความแก่เป็นทุกข์ ความตายเป็นทุกข์ ความเศร้าโศก ความคร่ำครวญ ความทุกข์กายทุกข์ใจ ความประสพกับสิ่งอันไม่เป็นที่รักที่พอใจ หรือความพลัดพรากจากสิ่งอันเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์ ปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์ สรุปลุปาทานขันธเป็นตัวทุกข์

ทุกข์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีจุดจบนี้แหละคือ ปัญหาที่แท้จริงของสัตว์โลก ซึ่งพระพุทธองค์ตรัสลักษณะของทุกข์ของริยสัจไว้ใน อภิธรรมปิฎก สัจจวิงคณินทส ดังนี้

- ๑.ทุกข์มาโดยสภาวะคือ เบียดเบียน บีบคั้น (ปีพณฺฏโฐ)
- ๒.ทุกข์มาโดยสภาวะคือ แผลเผาให้เร่าร้อน (สันปฏฺฐโฐ)
- ๓.ทุกข์มาโดยสภาวะคือ แปรปรวนเสมอ(วิปริณามฺภูโฐ)
- ๔.ทุกข์มาโดยสภาวะคือ อันปัจจยปรุ้งแตง (สังขตฺถุโฐ)

ข้อ ๑-๓ ลักษณะของทุกข์คือ เบียดเบียน แผลเผา แปรปรวนเป็นทุกข์อย่างไรรู้ นั้น เราพอเห็นได้ ส่วนข้อ ๔ ธรรมอันปัจจยปรุ้งแตงเป็นทุกข์นั้นเห็นได้ยาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวปรุ้งแตงสำคัญได้แก่ กรรม จิต อุดู อาหาร เป็นตัวปรุ้งแตงกาย ส่วน อวิชชา กรรม ตัณหา ปรุ้งแตงจิต ตัวปรุ้งแตงดังกล่าวมีลักษณะไม่เที่ยง เช่น กรรมที่ทำได้มากมายมหาศาล มีทั้งกุศลและอกุศล สลับกันมาให้ผลจิตที่ปรุ้งแตงรูปก็เปลี่ยนไปทุกๆขณะ อุดูก็ดีหรืออาหารก็ดี ก็เปลี่ยนไปทุกมือทุกวัน เมื่อชีวิตต้องขึ้นอยู่กับตัว

ปรุงแต่งเหล่านี้จึงไม่เที่ยง พระพุทธองค์ตรัสว่า สิ่งใดไม่เที่ยง สิ่งนั้นแหละเป็นทุกข์ นี่คือ ทุกข์ที่เกิดขึ้นเพราะปัจจัยปรุงแต่ง

กรรมเหล่านี้มีลักษณะดังกล่าว กรรมเหล่านั้นคือทุกขอริยสัง ๆ เป็น**ธรรมนิยาม** เป็นธรรมที่มีลักษณะกิจ ผลปรากฏ เหตุเกิดแน่นอน ธรรมชาตินี้จึงไม่ใช่กฎที่ศาสดาองค์ใดมาสร้างไว้ จึงเป็นไปกับชนทุกเชื้อชาติทุกศาสนา ไม่เว้นแม่ทัพ แม่มนุषย์ แม่เศรษฐี ล้วนดำเนินไปตามกฎเกณฑ์นี้ กล่าวคือ ทุกชีวิตต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในห้วงน้ำแห่ง ชาติทุกข์ ชราทุกข์ มรณทุกข์ เวียนวนอยู่อย่างนี้ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทุกข์นี้จะตามเบียดเบียน ตามแผดเผาชีวิตตลอดไป ตราบใดที่ยังข้ามไม่พ้นวังวนแห่งสังสาร **ทุกขอริยสัง** จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

๑. นิปปริยายทุกข์ หรืออีกชื่อหนึ่ง คือ ทุกขทุกข์ ได้แก่ทุกข์ตรงๆ เห็นได้ง่ายๆ เช่น ทุกขเวทนาทางกาย บ้าง โทมนัสเวทนาทางใจบ้าง ซึ่งเป็นทุกข์ที่เราต่างเคย

ประสบกันมาแล้ว หรือกำลังเผชิญอยู่ เช่น อุบัติเหตุต่าง ๆ ความเจ็บไข้ ความเศร้าโศกเสียใจ ความห่วงใย ความวิตกกังวล ความทุกข์ร้อน เป็นต้น

๒. **ปริยายทุกข์** เป็นทุกข์ทางอ้อม เป็นทุกข์แอบแฝงซ่อนเร้น ดังตัวอย่าง ใน **ถัม.ม.ชราสูตร** พระพุทธองค์ตรัสว่า

**“ ดูก่อนอนันท์ ชราธรรมย่อมปรากฏมีใน
ความเป็นหนุ่มสาว พยาธิธรรมย่อมปรากฏมีใน
ความไม่มีโรค มรณธรรมย่อมปรากฏมีในชีวิต ”**

พระพุทธดำรัสข้างต้น แสดงว่า ชราแอบซ่อนมากับความเป็นหนุ่มสาว ความไม่มีโรคก็มีความเจ็บไข้แอบมาด้วย ความจริงชราและมรณะได้แอบซ่อนมาตั้งแต่ปฏิสนธิจิตหยั่งลงในครรภ์มารดาแล้ว พระพุทธโฆษาจารย์จึงอุปมาว่า

**ชีวิตเหมือนดอกเห็ดตูม ทันทีที่โผล่ขึ้นมา
จากพื้นดิน ก็มีเศษดินติดขึ้นมาด้วยฉันใด ชรา**

มรณะก็แอบตามมาในขณะที่ปฏิบัติสัจจิต ของสัตว์หยังลงในท้องมารดา ฉันทัน

ชีวิตในช่วงวัยรุ่นดูแข็งแรงรุ่งเรืองสนุกสนาน แต่ก็
สิ้นเต็มที เผลออีกทีอายุย่างเข้าปีที่ ๒๕ ชราที่แอบมาก็
เริ่มเผยโฉม ผิวพรรณที่เคยผ่องใสก็ค่อยๆ จางหายไป
เมื่ออย่างเข้ามัชฌิมวัย ฝ้าฝ้าทาทางคนสูงอายุก็เริ่มปรากฏ
ครั้นเข้าสู่ปัจฉิมวัย ก็กลายเป็นคนชราที่พากันไปร่ำมวย
จินด้วยกิริยาอาการคล้าย ๆ กำลังต่อสู้อยู่กับมารที่ไม่
ปรากฏตัว ที่แท้ก็เป็นมารจริงๆ นั่นแหละ เพราะคู่ต่อสู้
ของเขา คือ มัจจุมาร ไม่ว่าจะเป็พระเจ้าหรือยาคก
ล้วนตกอยู่ในอำนาจของมาร ผู้ทำหน้าที่นำสัตว์ไปสู่
แดนประหาร ดัง อรรถกถา ส.ส.อุปเนยยสูตรอุปมาไว้ว่า

**สัตว์โลกเหมือนฝูงโคที่นายโคบาลต้อนไป
ฉันทัน ชีวิตก็ถูกชราต้อนไปสู่แดนมรณะ ฉันทัน**

พระพุทธพจน์ข้างต้นนี้แสดงถึง ปริยายทุกข์
อันเป็นภัยเงียบที่ค่อย ๆ กีบกลานเข้ามาโดยไม่ให้ใคร

รู้ตัว มาสะดุ้งก็ตอนที่แม่ค้าในตลาดมาร้องเรียกเราว่า คุณลุงคุณป้า ครั้นอยู่มาไม่นานก็ต้องสะดุ้งอีกที เมื่อมีคนมาเรียกเราว่า คุณตาคุณยาย นั่นคือมารกำลังมารอเราอยู่ที่ประตูบ้านแล้ว

อรรถกถา พระอภิธรรม สัจจวิภังคินิเทศ (หน้า๓๒๐)

แสดงปริยายทุกข์ไว้ ดังนี้

“จริงอยู่ชาติ (ความ เกิด) ตัวเองไม่เป็นทุกข์ แต่ตรัสว่าเป็นทุกข์ เพราะเป็นที่ตั้งแห่งทุกข์ แม้ทั้งหมด เช่น ทุกข์มีการหยั่งลงในครรภ์เป็นมูล ทุกข์มีการบริหารครรภ์เป็นมูล, ทุกข์มีครรภ์วิบัติ เป็นมูล, ทุกข์มีการคลอดเป็นมูล ฯลฯ ”

แม้ภายหลังคลอดออกมาดูโลกแล้ว ทุกข์สารพัดก็ตามมาทันที และในที่สุดชีวิตก็ต้องไปจบลงที่ชราภพแล้วภพนั้นก็พาไปปฏิสนธิอีก วงจรอุบาทว์นี้ไม่มีใครรอดออกไปได้เลย และทุกช่วงในวงจรล้วนเป็นทุกข์ทุกข์ทั้งสิ้น เช่น ทุกข์ขณะอยู่ในครรภ์มารดา ซึ่งเรากลืมหมดแล้ว ผู้สนใจใคร่จะรู้ว่า ทุกข์นั้นเป็นอย่างไร

เดือดร้อนเพียงใด อรรถกถาแสดงไว้แล้ว โปรดดูได้ใน
ท้ายเล่มนี้เถิด (หน้า ๕๓)

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ จักขุเป็นปริยายทุกข์ ทั้งนี้
เพราะจักขุได้ซ่อนทุกข์ต่าง ๆ ไว้ตั้งแต่อยู่ในครรภ์แล้ว
เช่นจักขุเป็นรังของโรคตากว่า ๕๐๐ ชนิด จักขุยังเป็นที่
เกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ เมื่อมีจักขุ ก็มีการเห็นนิมิตดีบ้าง ไม่ดี
บ้าง เห็นแล้วเกิดโลภะบ้าง โทสะบ้าง โมหะบ้าง อัน
โทสะนั้นเป็นไฟร้อน ส่วนโลภะและโมหะเป็นไฟเย็น
ทั้งไฟร้อนไฟเย็นก็เผาชีวิตสัตว์โลกให้เราร้อนได้ แม้
บางครั้งเห็นแล้ว จิตเป็นกุศล ซึ่งโลกียกุศลย่อมพาสัตว์
ไปเกิดในสุคติภูมิก็จริง แต่สุคติภูมิก็ยังอยู่ในวงจร
อุบาทว์อยู่ดี เพราะยังมีการเวียนเกิดเวียนตายเช่นกัน
ทุกชีวิตจึงหนีไม่พ้นจากวงจรนี้ ตราบที่ยังไม่บรรลु
พระนิพพาน

จึงเห็นได้ว่า ทุกชีวิตถูกเผาอยู่เนื่องนิรันดร์ด้วยไฟ
คือ ราคะโทสะโมหะ ด้วยไฟ คือ ชาติ ชรา มรณะ ดังพระ

พุทธองค์ตรัสไว้ใน ลั.สพ.อาทิตตปริยายสูตร กับพวก
ชฎิลภิกษุ ๑๐๐๐ รูป ณ ริมฝั่งแม่น้ำคยา ดังนี้

**ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน
สิ่งทั้งปวงเป็นของร้อน คืออะไร คือ จักขุ, รูป,
จักขุวิญญาณ, จักขุสัมผัส, แม้สุขเวทนา
ทุกขเวทนา หรืออกุขมสุขเวทนา อันเกิดขึ้น
เพราะจักขุสัมผัสเป็นปัจจัยก็เป็นของร้อน
ร้อนเพราะอะไร เรากล่าวว่าร้อนเพราะไฟ คือ
ราคะ โทสะ โมหะ ร้อนเพราะไฟคือ ชาติ ชรา
มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส**

แม้โสตทวาร ฆานทวาร ชิวหาทวาร กายทวาร
มโนทวาร ก็เป็นของร้อนเพราะถูกไฟ คือ ราคะโทสะ
โมหะเผาเช่นกัน เมื่อชีวิตที่เป็นไปทางทวาร ๖ ถูกไฟ
๑๑ กองดังกล่าวเผาอยู่เช่นนี้ ความทุกข์ความร่ำร้อน
จะมีมากสักเพียงใด จึงกล่าวได้ว่า ชีวิตก็คือทุกข์หรือ
ทุกข์ก็คือชีวิต ดังในคัมภีร์ ลั.ส.วชิราสูตร พระวชิรา
ภิกษุณีกล่าวกับมารตนหนึ่งว่า

**ทุกข์เท่านั้นเกิด ทุกข์เท่านั้นตั้งอยู่
และเสื่อมสิ้นไป นอกจากทุกข์ ไม่มีอะไร
เกิด นอกจากทุกข์ไม่มีอะไรดับ ”**

สัตว์โลกมีทุกข์มากเพียงใด ให้ดูได้ในส่วนหนึ่ง
ของพระมหากรุณาสมบัติติฎณาทิที่พระพุทธองค์ทรง
ตรวจดูสัตว์โลกก่อนเสด็จออกบิณฑบาตในยามเช้า ดังนี้

**“ โลกสันนิวาสนุกขาติคือ ความเกิด
ติดตาม ถูกขรรค์รีง ถูกพยาธิครอบงำ ถูก
มรณะห้าหั้น ตกอยู่ในกองทุกข์ ถูกตัณหา
ฉุดไป ห้อมล้อมด้วยกำแพง คือ ขรา ถูกบ่วง
แห่งมัจจุราชคล้องไว้ ฯลฯ โลกพร่องอยู่
เป็นนิจ ไม่รู้จักอิม เป็นทาสแห่งตัณหา ”**
(อรรถกถา ขุ. อุ. สุปปวาสาสูตร)

พระพุทธดำรัสข้างต้นกล่าวว่า **“ โลกพร่องอยู่เป็น
นิจ ไม่รู้จักอิม เป็นทาสแห่งตัณหา ”** นั้นหมายถึงสัตว์

โลกไม่รู้จักอิมใน **วัตตูกาม** คือ ไม่อิมใน รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส เช่น ทางตา ทุกคนปรารถนาเห็นแต่สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ สวยๆงามๆ ถึงจะอยู่ไกลแสนไกล ทั้งในประเทศนอกประเทศก็พากันไปชม ทางลื่นถึงจะอยู่ชอก ไหนมุมไหนก็พากันไปชิม ทางกายเมื่อสัมผัสสิ่งใดแล้ว คิดใจก็อยากสัมผัสอีก ก็กามคุณ ๕ นี้แลมีโทษ เป็นของแสดงในอริยวินัย ดังพระพุทธองค์ตรัสไว้ใน อญ.ฉก.ก. ภูยสูตรว่า

“ คำว่าผี เป็นชื่อของกาม คำว่าโรคเป็นชื่อของกาม ”

โรคประจำตัวที่หิวโหยไม่รู้จักอิมใน **วัตตูกาม** เช่นนี้ ไม่มียานานใดมารักษาให้หายขาดได้ นอกจากธรรมโอสถของพระพุทธองค์ ดังตัวอย่างพระรัฐपालเถระ พระอสีติมหาสาวกผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลาย ผู้บวชด้วยศรัทธา ท่านก็ป่วยด้วยโรคนี้มานาน ครั้นได้ฉันทโอสถของพระพุทธองค์แล้ว จึงหายป่วยจากโรคร้าย เมื่อบรรลุธรรม ท่านอุทานว่า

“ ความอิมด้วยกามย่อมน่าไม่มีในโลก ”

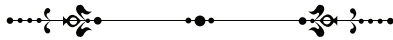
เมื่อโลกพร่องอยู่เป็นนิจ ทุกชีวิตจึงต้องทุกข์จากการแสวงหา ครั้นได้วัตถุมาแล้วยังต้องเหน็ดเหนื่อยเดือดร้อนเพราะการรักษาอีก ถึงจะได้มา มากสักเพียงไหนก็หาพอเพียงไม่ เมื่อชีวิตโคจรมาถึงเตียงนอนสุดท้าย ก็พากันละทิ้งทุกสิ่งทุกอย่างไป แม้ร่างกายก็ถูกเขาพาไปทิ้งไว้ในกองเพลิง ต่างจากไปทิ้งๆ ที่กำลังหิวอยู่ อันความหิวในวัตถุภพนี้แหละยังติดตามไปทุกภพทุกชาติ นี่คือนิยามชีวิตของสัตว์โลก ซึ่งเป็นปัญหาทั้งชาตินี้และชาติต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด トラบที่ยังไม่บรรลุนิพพาน

ปัญหาที่ยิ่งใหญ่ดังกล่าวไม่มีใครรู้ว่า มาจากเหตุอะไร ไม่รู้จะแก้ไขอย่างไร ต่างก็ยอมจำนนต่อปัญหา ปลอ่ยให้ชราและมรณะพาไป ชาติแล้วชาติเล่า จนกระทั่งมีบุคคลระดับสัมมาสัมพุทธะเสด็จอุบัติขึ้นมา ซึ่งก็นานนับแสนกัป เมื่อนั้นเฉพาะสัตว์ผู้มีปุพเพกตปุญญตา คือ เป็นผู้ทำบุญไว้ในชาติปางก่อน จึงมีโอกาสได้ฟังพระสัทธรรม ทำให้แก้ปัญหาคชีวิตได้ ดังนั้น เมื่อทำบุญทำกุศลครั้งใด เช่น เวลาไปไหว้

พระธาตุเจดีย์ ก็ให้ตั้งจิตอธิษฐานว่า

“ ขอให้ข้าพเจ้าได้พบพระพุทธเจ้าพระองค์
ต่อไป ขอให้มีโอกาสได้ฟังพระสัทธรรม
พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมเหล่าใด ทำให้พ้นทุกข์
ขอให้ข้าพเจ้าได้ตรัสรู้ธรรมเหล่านั้นด้วยเถิด ”

บทที่ ๒

ชีวิตคือตัวทุกข์

ด้วยอำนาจสักกายทิฏฐิ อันเป็นความเห็นผิดที่มีประจำอยู่ในปุถุชนคนทั่วไป จึงทำให้เห็นชีวิตวิปลาสไปว่า เป็นเรา เป็นของเรา เช่น กายของเรา ใจของเรา เป็นต้น แท้จริงแล้วหาใช่ของเราไม่ กายก็ดี ใจก็ดี จะเกิดขึ้นหรือเป็นไปอย่างไรก็เพราะเหตุปัจจัย หาอยู่ในอำนาจของใครไม่ เพราะอำนาจสักกายทิฏฐินี้เอง ทำให้เรารักตัว สำคัญตัว ลุ่มหลงตัว ครั้นประสบกับทุกข์ โทษภัยใดๆ จึงคิดว่ามาจากผู้อื่น ที่แท้ ชีวิตเรานี้แหละเป็นตัวทุกข์

โดยสมมติสัจจะ ชีวิตใดชีวิตหนึ่งดูเหมือนนวนิยายเรื่องยาวที่วิจิตรพิสดาร แต่โดยปรมัตถ์ ชีวิตประกอบด้วยขณะจิตหนึ่งๆ ที่แสนสั้น เกิดดับติดต่อกัน

กันไปอย่างไม่ขาดสาย ไม่ต่างไปจากล้อเกวียนเมื่อหมุนไปก็หมุนไปด้วยส่วนแห่งกงหนึ่ง ๆ เท่านั้น

ทุกขณะจิตประกอบด้วยอุปาทานชั้น ๕ ครบ ได้แก่ รูปชั้น, เวทนาชั้น, สัญญาชั้น, สังขารชั้น, วิญญาณชั้น ชั้น ๕ ของปุถุชน ท่านเรียกชั้นรูปิ เพราะเป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์ ดังบทสวดทำวัตร ดังนี้

**สังขิตเตนะ ปัญฺอุปาทานักขันธาทุกขา
แปลว่า โดยย่อ อุปาทานชั้น ๕ เป็นตัวทุกข์**

รูปชั้นเป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์

รูปชั้นหรือร่างกายของสัตว์นี้แหละทรงไว้ซึ่งทุกข์ ดังพระพุทธรองค์ทรงเปรียบรูปกายเป็นจุจสิริยนต์ มีจักร ๔ มีทวาร ๕ ดังนี้

จักร ๔ คือ อิริยาบถสี่ มี ยืน เดิน นั่ง นอน สิริยนต์นี้มีปัญหา แม้ไม่ใช้งานปล่อยให้มันพักผ่อนอยู่นิ่งๆ ในอิริยาบถเดิวนานๆ ก็อยู่ไม่ได้ เพราะกล้ามเนื้อเริ่มหมดกำลัง ระบบขับถ่ายและการหมุนเวียนโลหิตเริ่มมีปัญหา จึงเป็นภาระที่ต้องเปลี่ยนอิริยาบถบ่อยๆ จากเดินเป็นยืน

จากยืนเป็นนั่ง จากนั่งเป็นนอน ภายจะเป็นปกติสุขอยู่
 ได้ก็อาศัยการเปลี่ยนอิริยาบถนี้แหละ อิริยาบถจึงเป็นตัว
 ปิดบังไม่ให้เห็นทุกข์ อนึ่งทุกๆ อิริยาบถต้องบริหารให้
 พอดีๆ ถ้ามากไปน้อยไปก็จะเกิดปัญหาอีก ดังอาชีพ
 ที่ต้องยืนนานๆ นั่งนานๆ ไข้ข้อไข้เข่านานๆ อาการ
 ข้อเสื่อม เข่าเสื่อม ปวดเอวปวดหลังย่อมตามมา เรื่อง
 เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาชีวิต โดยไม่มีใครคาดคิดว่า
 อิริยาบถนี่จะเป็นตัวปัญหา

ทวาร ๕ เป็นจุดมีแผล ๕ แผลในร่างกาย มีสิ่ง
 ปฏิกูลรั่วไหลออกมาอยู่เสมอ ภายนี้ประกอบด้วยกระดูก
 ๓๐๐ ท่อน มัดไว้ด้วยเอ็น ๕๐๐ ฉาบทาด้วยเนื้อ มีหนัง
 ห่อหุ้มอยู่ ปิดบังไว้ด้วยผิวหนังๆ ภายนี้ยังมี หัวใจ ตับ
 ปอด ไส้ใหญ่ ไส้เล็ก ซึ่งปฏิกูลทั้งสี่ทั้งกลืน มี
 น้ำลายน้ำมูก อาหารเก่า อาหารใหม่ ไหลเข้าไหลออก
 ตลอดเวลา ดังใน องฺ.นวก.กัณฐสูตร พระผู้มีพระ
 ภาคเจ้าตรัสว่า

*ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย คำว่าฝีเป็นชื่อของ
 ภาย ประกอบ ด้วยมหาภูตรูป ๔ มีบิดามารดา*

เป็นแดนเกิด เจริญด้วยข้าวสุกและขนมสด ต้อง
ดูปลั้ นวดพั้น มีความกระจัดกระจายเป็น
ธรรมดา กายนี้มีแปล ๕ แห่ง สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ไหล
ออกมา มีกลิ่นเหม็น เธอทั้งหลายจงเบื้อหน้า
ในกายนี้

อนิจจา! สถาปนิกใดหนอ ออกแบบสรียยนต์ที่มี
ปัญหา มีความบกพร่องถึงปานนี้ แต่ด้วยอำนาจ
สักกายทิฏฐิว่า นั่นเป็นเรา นั่นเป็นของเรา นั่นเป็น
ตัวเรา สัตว์โลกผู้มากด้วยวิชาและคัมหา จึงยังรักกาย
ยาวาหนาคืบนี้อยู่

ใน ขุ.เถร.มหาโมคคัลลานเถรคาถา มีคำกล่าวที่
พระมหาโมคคัลลานะสอนหญิงแพศยาคนหนึ่ง เธอมีจิต
ปฏิบัติในพระเถระ ด้วยข้อความที่เตือนสติหล่อ่น ดังนี้

“เราติเตียนกระท่อม คือ สรียระร่างกาย
ของเธอที่สำเร็จด้วยโครงกระดูก ฉาบทาด้วย
เนื้อ ร้อยรัดด้วยเส้นเอ็น เต็มไปด้วยของไม่
สะอาด มีกลิ่นเหม็น ร่างของเธอเป็นเช่นกับ

อุ้งที่เต็มไปด้วยคุณ มีหนังหุ้มห่อไว้ เหมือนนางปีศาจ มีฝีที่อก มีช่อง ๕ ช่อง เป็นที่ไหลออกอยู่เนื่องนิตย์ ผู้ใดรู้จักสรีระของเธอ เช่นเดียวกับฉันรู้แล้ว ก็จะพากันหลีกหนีเธอไปเสียห่างไกล ดุจบุคคลผู้ชอบความสะอาด เห็นหลุมคูในฤดูฝนแล้ว หลีกเลี้ยงไปเสียห่างไกล ฉันนั้น ”

เมื่อนางได้ฟังโอวาทของพระโมคคัลลานเถระ นางเกิดหิริโอตตปปะ เกิดความสังเวช ประกอบกับนางเคยสั่งสมวิวัฏฏคามินีกุศล อันเป็นกุศลที่นำออกจากวิวัฏฏะมาตั้งแต่สมัยพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อนๆ นางจึงสละเพศมาราวาส บวชเป็นภิกษุณีชื่อ พระวิมลเถรี ต่อมาก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์ (อรรถกถา ขุ.เถรี.ข้อ ๔๔๐)

พระสารีบุตรเถระแสดงโทษของสรีระ โดยเปรียบรูปกายเป็นคุจจอมปลวกไว้ใน อรรถกถา ขุ.มหา. คุห์ฎฐกสูตรตนิทเทศ (หน้า ๒๔๒) ดังนี้

....ภายในกายมีกิมิชาติ (จุลชีพ) แปรหมื่น
เหล่าอาศัยอยู่บนผิวหนัง ในเนื้อ ในเอ็น ใน
กระดูก ๆ ล ๆ สัตว์เหล่านั้นย่อมเกิด ย่อมเจ็บ
ไข้ ถ่ายอุจจาระปัสสาวะลงภายในกาย
นี้แหละ กายเป็นทั้งเรือนตลอด เป็นทั้งส่วน
เป็นทั้งสุสาน โดยมันไม่สนใจว่า จะเป็นกาย
ของขัตติยมหาศาลหรือเป็นกายของพวกเขา
ฉันทาลข้างถนน....

วิทยาศาสตร์ยิ่งเจริญ ยิ่งพิสูจน์คำสอนของพระ
ผู้มีพระภาคเจ้าให้เด่นชัด ดังเรื่องจุลชีพที่อาศัยอยู่ใน
ส่วนต่างๆ ของร่างกาย ซึ่งพระสารีบุตรเถระได้กล่าวไว้
เมื่อ ๒๕๐๐ปีมาแล้ว แต่นักจุลชีววิทยาแห่งมหาวิทยาลัย
นอร์ธแคโรไลนาเพิ่งค้นพบว่า ในสะดือของคนทั่วไป
เล็กเท่าปลายนิ้วชี้ ยังมีจุลินทรีย์ถึง ๑๔๐๐ สายพันธุ์
จึงไม่ต้องกล่าวถึงทั่วทั้งตัวว่า จะมีสัตว์ประเภทจุลชีวะ
ซึ่งจัดอยู่ในสัตว์ประเภทสังเสทชะกำเนิดว่า จะมีกี่ชนิด
และมีมากสักเพียงไหน

รอบๆ ตัวเรา เช่น บนที่นอนสะอาดๆ ในโรงแรม หรือๆ ก็มีไรฝุ่นนับหมื่นนับแสนตัว ที่เห็นได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์ ตัวมันเล็กถึงเพียงนี้ แต่ก็มีชั้น ๕ ครบเท่ากับเรา มันมีชีวิตอยู่ด้วยสะเก็ดเซลล์ผิวหนังของคนทีหล่นอยู่เป็นอาหาร ถึงจะดูฝุ่นอยู่นาน ๗ ก็กำจัดมันได้นิดเดียว มันกินนอน ออกลูกออกหลาน ขับถ่ายบนตัวเรา บนศีรษะเรานี้แหละ ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็พวกคางคก หรือพวกไฮโซ หรือคนร่ำรวยใหญ่โตเป็นเศรษฐี หรือเป็นคนยากคนจน ก็ต้องนอนปนอยู่กับสัตว์ ดังนั้นในสภาพคนที่กำลังนอนหลับอยู่ จึงไม่ต่างไปจากซากแมวซากหนูที่กำลังถูกหมู่หนอนชอนไช ครั้นลุกจากที่นอนตอนเช้า เจ้าไรฝุ่นนับพันก็ยังคงอยู่บนศีรษะ ถ้าเห็นได้ด้วยตาเปล่า สรีระทั้งชายหญิงจะย้งน่าเกลียดน่ากลัวสักเพียงไหน เรื่องที่กล่าวมานี้หาได้กล่าวเกินไปไม่ เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ ดังภาพตัวไรฝุ่นในท้ายเล่มนี้ (หน้า ๔๗)

**แม้กายจะปฏิภูลเห็นปานนี้ แต่บุคคลผู้
ดำรงอยู่อย่างวิปริต ยังสำคัญผิดไปว่า กายนี้
สะอาด กายนี้งาม เขาจึงติดข้องในกายตนและ**

กายผู้อื่น เหมือนโคเฒ่าติดอยู่ในตม ส่วนบัณฑิต ผู้ละวิปาส ๔ ได้แล้ว ท่านไม่ติดข้องกายใดๆ เลย

โลกมนุษย์จัดว่าเป็นสุคติภูมิ แม้จะใหญ่โตมีคนถึงหกพันล้าน แต่เทียบกับสัตว์ในอบาย โลกมนุษย์มีคนเพียงหยิบมือเดียว เช่น ไรฝุ่นบนพื้นนอนเดียว ก็มีมากกว่าล้านตัว หรือในสารคดีทางจอทีวี แค่ปลาหมึกในทะเลลึกแห่งหนึ่งมารวมตัวกันในฤดูผสมพันธุ์เพียงฝูงเดียว ก็มีน้ำหนักถึง ๔๐๐๐ ตันหรือสี่ล้านกิโลกรัม ซึ่งจะเป็ปลาหมึกที่ตัวก็ยากที่จะนับ แต่ละตัวยังวางไข่ฟักเป็นลูกปลาหมึกอีกที่ร้อยล้านก็พันล้านตัวก็ยากที่จะคำนวณนับเช่นกัน ดังนั้น เราจึงไม่ควรสงสัยพระพุทธดำรัสที่ตรัสไว้ใน ส.ม. อัญญตรสูตร ว่า

**สัตว์ไปเกิดในสุคติภูมิเท่ากับฝุ่นที่ปลายเล็บ
ส่วนสัตว์ไปเกิดในอบายมีมากเท่ากับฝุ่นทั้งปฐพี**

อนิจจา ! น่ากลัวจริงหนอ โอกาสที่สัตว์จะไป
อบายมีมากถึงเพียงนี้

อธิบายภูมิจึงเป็นเสมือนเรือนจำมหึมาที่คุมขังนักโทษแห่งวิภูฏะ สัตว์ในอบายต้องเกิดๆ ตายๆ แออัดยัดเยียดกันอยู่ในนั้น ทั้งนี้เพราะในอบาย กุศลจิตเกิดได้ยากยิ่ง ดังนั้น เมื่อจุติจากเครื่องจรรย์ จึงไปสู่เครื่องจรรย์อีก จากเปรตสู่เปรตอีก จากที่มีดสู่ที่มีดอีก มีส่วนน้อยเหลือเกินที่ออกจากที่มีดมาสู่ที่สว่าง อบายจึงเป็นจุดสถานที่ ที่มีแต่ประตูทางเข้า แม้จะไปเกิดในสวรรค์ ใดๆ ก็ยังจัดเป็นเรือนจำที่คุมขังนักโทษชั้นดี ไม่ให้หนีไปจากสังสาร สัตว์โลกจึงเสมือนนักโทษตลอดกาล ดังพระพุทธองค์ตรัสไว้ใน ส.ข.พันธนสูตรว่า

**“ บุคคลผู้ไม่ได้ระดับในโลกนี้ ไม่ได้เห็นพระ
อริยเจ้า ต้องแก้เหล่าทั้งๆ ที่ถูกจองจำ ต้องตายไป
ทั้งๆ ที่ถูกจองจำ เมื่อจากโลกนี้ไปสู่โลกหน้าก็ไป
พร้อมกับเครื่องจองจำ ”**

อนิจจา ! เราเองก็เป็นนักโทษกับเขาเหมือนกัน
หรือไม่ ?

ในบรรดาเครื่องจองจำทั้งหลาย พระพุทธองค์ตรัสว่า **กามคุณ ๕ นี้แลเป็นข้อคา เป็นเครื่องจองจำชนิดหนึ่ง** ผู้ที่พ้นแล้วจากเครื่องจองจำก็มีแต่อรหันตบุคคล ส่วนปุถุชนผู้มีกิเลส เป็นผู้ไม่พ้นไปจากเครื่องจองจำ เพราะถูกกามคุณ ๕ คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส จองจำไว้ในแบบต่างๆ เช่นผูกไว้กับลาภยศ ผูกไว้กับอาชีพ ผูกไว้กับทรัพย์สินเงินทอง แม้คฤหาสน์ร้อยล้านหรือแพ่งลอยข้างถนน ที่แท้ก็คือ เรือนจำแบบต่างๆ ที่ขังสัตว์ไว้ในสายตาของปุถุชน เห็นว่าโลกที่ตนอยู่นี้กว้างใหญ่ไพศาล แต่ในสายตาของพระอริยเจ้า ท่านเห็นโลก ๓ (กามโลก รูปโลก อรูปโลก) คับแคบ ท่านยังเห็นโลก ๓ เป็นดุจเรือนจำแห่งวิภูสงสาร ที่มีพรหม มีเทวดา มนุษย์ และสัตว์ถูกขัง ไว้ในเรือนจำตลอดกาล

เมื่อสัตว์โลกถูกขังอยู่ในเรือนจำที่แสนจะคับแคบนี้มานานแสนนาน นานจนไม่รู้สึกรู้ว่า ตัวเองกำลังถูกขังอยู่ จึงเข้าใจว่า โลกที่เราอยู่ขณะนี้ดีแล้ว ทั้งๆ ที่ต้องอยู่กับสภาพความทุกข์ต่างๆ เช่น ทุกข์จากการแสวงหาปัจจัย ๔

มีการทำมาหากิน เป็นต้น ทุกข์จากโรคภัยไข้เจ็บ ทุกข์จากการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน เป็นต้น จึงเสมือนปลาเกิดในน้ำ กินในน้ำ นอนในน้ำ อร่อยอยู่กับตะไคร่น้ำ ชินอยู่กับโลกใต้น้ำ เมื่อเต่ามาเล่าว่า ชีวิตบนบกดีกว่าสบายกว่า ปลานึกภาพไม่ออก ไม่ยอมเชื่อ ฉันใด พระอรุณเจ้ามาบอกชาวโลกว่า ความสุขที่พื้นโลกดีกว่า ประณีตกว่า มีหนทางไปได้ด้วย สัตว์โลกกำลังเมาอยู่กับรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ก็ไม่ยอมเชื่อ ฉันนั้น

รูปขันธ์หรือรูปกายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่เรารัก และหวงแหนหนักหนา ประกอบด้วยมหาภูตรูป ๔ มี ชาติ ดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม ก็ธาตุทั้ง ๔ นี้แหละเป็นศัตรูที่เบียดเบียนชีวิต ดังใน ส.สพ.อาสีวิโสปมสูตร พระพุทธองค์ทรงเปรียบเทียบธาตุ ๔ เหมือนอสรพิษ ๔ ตัวที่เราเฝ้าเลี้ยงดูมันด้วยอาหารอย่างดี อาบนำขจัดสีให้ทั้งเข้าเย็น แม้จะดูแลเอาใจมันถึงเพียงนี้ พอถึงวันดีคืนดีก็ถูกมันทำร้าย ครันอสรพิษตัวใดมีอันต้องเป็นไป ก็พาเอาตัวอื่นๆ พลอยเดือดร้อนตามไปด้วย เช่น เมื่อธาตุไฟกำเริบ ความร้อนสูงขึ้นอีก ๒-๓ องศา ธาตุดินที่ประกอบเป็น

ร่างกาย แม้จะแข็งแรงเป็นนักมวยระดับโลก ก็ต้อง
ปวดเปื่อยก่อนแล้ว ถ้าธาตุน้ำน้อยไปเพราะเสียน้ำ
เสียเหงื่อ ก็ทำให้ธาตุดินธาตุลมอ่อนเปลี้ยตามไปด้วย
แต่เพราะอำนาจวิชา เราจึงไม่รู้ตัวว่า รูปขันธ์ที่เรา
ทะนุถนอม ที่แท้มันก็คือ ศัตรูภายในที่คอยทำร้ายเราอยู่
คุณแล้วไม่ต่างจากกรณีที่ภรรยาถูกสามีฆ่าตาย ก่อนตาย
เธอก็ไม่รู้ตัวว่า เธอกำลังเอาอกเอาใจ กำลังนั่งกำลัง
นอนอยู่กับเพชรฆาต กำลังหัวเราะอยู่กับเพชรฆาต
ฉันใด รูปขันธ์หรือกายที่ประกอบไปด้วยธาตุ ๔ ที่เรารัก
ก็ฉันนั้น ที่แท้มัน คือ ศัตรูภายในที่คอยติดตามเราไป
ทุกอย่างก้าว ไม่ว่าจะขึ้นรถลงเรือ ขึ้นเหนือลงใต้ แม้เข้า
ห้องสุขา มันก็ยังอุตสาหะตามเข้าไปทำร้าย ทำให้เป็น
อัมพฤกษ์อัมพาต ดังปรากฏเป็นข่าวอยู่บ่อยๆ พระพุทธ-
องค์จึงตรัสกับพระราชาไว้ว่า ส.ข.มารสูตร ดังนี้

**“ดูก่อนราชา เมื่อรูป (กาย) มีอยู่ มารจึงมี ผู้ทำ
ให้ตายจึงมี ผู้ตายจึงมี เพราะฉะนั้นแหละ ราชา
เธอจงพิจารณาเห็นรูปว่าเป็นมาร เป็นผู้ทำให้ตาย
เป็นผู้ตาย เป็นดังโรค เป็นดังผี เป็นทุกข์ ”**

การที่พระพุทธองค์ทรงเรียกชั้นที่ ๕ ว่า มาร ด้วยอรรถาว่าเป็นผู้ฆ่า ดังใน ส.ข.ยมกสูตร (ข้อ ๑๐๖ โดยสรุป) พระสารีบุตรเถระกล่าวกับยมกภิกษุว่า

“ ดูก่อนยมกะ ปุถุชนผู้มีได้สติ ไม่ฉลาดใน อริยธรรม ฯลฯ ย่อมไม่รู้ชัดตามความเป็นจริง ซึ่งรูปอันเป็นผู้ฆ่า เป็นผู้ฆ่า แม้นามชั้นที่ ๔ ก็เป็นผู้ฆ่าเช่นกัน ”

ดังนั้น ทุกชีวิตที่มีชั้นที่ ๕ แต่ไม่ฉลาดในธรรมของ พระอริยเจ้า ไม่เคยสดับพระสัทธรรมของพระอริยเจ้า จึงไม่รู้ตัวว่า มีเพศฆาตทั้ง ๕ คอยเงื้อมมือตามล่าอยู่ ตลอดเวลา เผลอเช่นคนรุ่นคุณปู่คุณย่าของเราถูกมัจจุร ฆ่ามาแล้วนับไม่ถ้วน คำอุปมานี้หาใช่คำขู่ให้ใครเกรง กลัวไม่ และไม่ได้ออกมาเกินความเป็นจริง ดังจะเห็นได้ ว่า ทุกย่างเท้าที่เราก้าวเดินอยู่ ที่แท้ก็เดินไปสู่ความตาย แม้จะนั่งก็นั่งรอความตาย ถึงนอนก็นอนรอความตาย ไม่ว่าผู้ใดจะยิ่งใหญ่แค่ไหน เช่น เจิ้งกิสข่านหรืออเล็กซานเดอร์มหาราช ก็ต้องมาพ่ายแพ้แก่มัจจุราชทั้งนั้น ถึง

ความจริงจะปรากฏชัดๆ เช่นนี้ แต่สัตว์โลกผู้มีวิชา ก็
หาารู้สึกทุกข์ร้อนกับปัญหานี้ไม่ แม้เคยเห็นผู้คนล้มตาย
นับแสนนับหมื่น เมื่อคราวเกิดมหาเวทภัย เกิด
แผ่นดินไหว เกิดคลื่นยักษ์ เกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ ต่างก็
ปลอบใจตัวเองว่า คนอื่นเคราะห์ร้ายเราไม่เป็นไร โดย
หาไม่รู้ไม่ว่า ตลอดสังสารวัฏอันยาวนานที่ผ่านมา ทุกคน
เคยทำทั้งกุศลกรรมและอกุศลกรรมมาสารพัด แม้ช่วงนี้
จะพ้นภัย แต่อนาคตก็อาจพบภัยพิบัตินี้ トラบใดที่ยังมี
ขันธ ๕ อยู่ ดัง อรรถกถา อภ. ตก.นิทานสูตร กล่าวว่

“กรรมย่อมผลิตผลในขันธ ๕ นี้เท่านั้น”

อีกเหตุผลหนึ่งที่พระพุทธองค์ทรงเรียกขันธ ๕ ว่า
มาร ในความหมายว่า **ทำให้ตาย** เพราะรูปขันธเป็นที่ตั้ง
ของอุปัทวะทั้งหลาย เป็นที่ตั้งของโรคร้ายทั้งปวง เช่น
สมองก็เป็นที่เกิดของโรคสมองฝ่อ ไตเป็นที่ตั้งของโรค
ไตวาย มีเส้นเลือดก็มีโอกาสที่เส้นเลือดจะอุดตัน หรือ
เส้นเลือดแตก แม้มีขนตาเส้นเล็กนิดเดียวก็ยังอุดสำห้
งอกลับเข้าไปทำร้ายตาตัวเองก็มี ถ้าโรคร้ายหรืออุปัทวะ

ไม่มี กายนี้ก็ต้องแตกสลายไปในที่สุด ครั้นจุติก็ปฏิสนธิ
ต่อทันที ไปเกิดในครรภ์ ในไข่ ในเถ้าโคล เป็นสัตว์นรก
เป็นเปรตจักษณ เป็นมนุษย์ หรือเป็นเทพ ทั้งนี้อยู่ที่กรรมที่
ตนทำไว้ แต่ในที่สุดก็ตายอีกเกิดอีกซ้ำๆ ซากๆ เป็น
วัฏจักรหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามภพภูมิต่างๆ สู่สุคติบ้าง
สู่ทุคติบ้าง นี่คือวงจรอุบาทว์ที่พระอริยเจ้าเท่านั้น
หลุดรอดออกมาได้

อรรถกถา อัง.จตุกก. ตัณหาสูตร เปรียบชีวิตสัตว์
โลกเป็นคุจเรือลำน้อย ๆ ที่ถูกพายุลัดไปในมหาสมุทร
อันเว้งว่าง มีภัยสารพัด ดังเพลงของหลวงวิจิตรวาทการ
ที่ว่า “ชีวิตเหมือนเรือน้อยล่องลอยอยู่ ต้องต่อสู้แรงลม
ประสมคลื่น.....

ฟังเพลงนี้ครั้งใด ทำให้เห็นสังขารของชีวิตว่า
ทุกคนมาสู่โลกนี้ก็มาคนเดียว ขณะมีชีวิตก็ต่อสู้กับ
ปัญหาอยู่คนเดียว เช่น ยามเจ็บไข้ก็นอนเจ็บอยู่คนเดียว
ไม่มีใครช่วยแบ่งเบาความเจ็บไปได้เลย เสียใจก็ไม่มีใคร
อยากมาร่วมเสียใจด้วย แม้ร้องไห้ก็แอบร้องอยู่คนเดียว
ครั้นจากโลกนี้ไปสู่โลกหน้า ก็ไม่มีใครตามไปด้วย

จะไปเกิดเป็นคนหรือเป็นสัตว์ก็รู้ไม่ได้ ถ้าเป็นคนก็ไม่รู้ว่า
จะเกิดในครอบครัวไหน เชื้อชาติอะไร ศาสนาอะไร
กรรมของตนเท่านั้นที่เป็นเพื่อน ถ้าเป็นกรรมดีก็เหมือน
มีเพื่อนตามไปอุปการะ ถ้าเป็นกรรมชั่วก็เหมือนมีโจร
ตามไปเบียดเบียน

ปัญหาชีวิตดังกล่าวเป็นเรื่องน่ากลัว ทุกคนคง
ต้องพบแน่นอน แต่พุทธศาสนิกเป็นผู้มีบุญ เพราะยังมี
พระธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่ง จึงควรเร่งศึกษา
พระธรรมกันเถิด

ขั้น ๕ ต่างสังหารซึ่งกันและกัน

โดยปรมัตตสังจะ อรรถกถา ลั. ข. เพลณปิณฑสูตร
กล่าวความเลวร้ายของขั้นทั้ง ๕ ไว้ว่า เมื่อขั้นมีอยู่
ผู้มาก็ปรากฏ เช่น ในรูปขั้น เมื่อปลฐวิชาตุแตกสลาย
ก็พาเอาธาตุที่เหลือ คือ อาโปธาตุ วาโยธาตุ เตโชธาตุ
แตกสลายตามไปด้วย แม้นามขั้น ๔ ก็เช่นกัน เมื่อ
เวทนาขั้นเป็นต้นดับลง ก็พาเอาสหชาตธรรมได้แก่
สัญญาขั้น สังขารขั้น วิญญาณขั้น ดับตามไปด้วย

เบญจขันธ์จึงเป็นตัวสังหารซึ่งกันและกันอย่างนี้ จะเห็นได้ว่าอุปาทานขันธ์ทั้ง ๕ หรือชีวิตเรานี้แหละมีโทษดังอรรถกถา อภิธรรมวิภังค์ ภาค ๑ (หน้า ๕๘) อุปมาอุปาทานขันธ์ทั้ง ๕ ไว้อย่างนี้

- รูปขันธ์ เหมือนโรงพยาบาล เพราะเป็นที่เกิดของจิต
- เวทนาขันธ์เหมือนอาการป่วย เพราะเป็นตัวเบียดเบียน
- สัญญาขันธ์เหมือนสมุฏฐานความป่วยไข้ เพราะจดจำอกุศลไว้เป็นส่วนใหญ่
- สังขารขันธ์เหมือนกินของแสลง เพราะเป็นตัวปรุงแต่ง ซึ่งมักปรุงแต่งเป็นอกุศลเสียส่วนใหญ่
- วิญญาณขันธ์ เป็นจุดคนไข้ เป็นผู้รับวิบากทั้งกุศลและอกุศล

โดยสมมติสัจจะ แม้ร่างกายจะเลวร้ายเช่นนี้ แต่สัตว์โลกผู้มีวิชา ก็ยังเส่นหาในกายตน เช่น พระนางเขมา พระเทวีผู้เลอโฉมแห่งกษัตริย์แคว้นมคธผู้ยิ่งใหญ่ พระนางเป็นบุคคลผู้เปี่ยมล้นไปด้วยปัญญา เคยประพาศพิพรหมจรรย์ในสมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้ามายาวนานถึงสองหมื่นปี เป็นผู้ทรง

พระไตรปิฎก ชาติสุดท้ายก่อนบรรลुเป็นพระอัครสาวิกา ผู้เลิศด้วยปัญญาของพระมหาสมณโคดม พระนางก็ยิ่ง เมาในสรีระ จึงไม่กล้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เพราะเคยได้ ยินว่า พระองค์ทรงชี้โทษของรูปกายอยู่เสมอ

ต่อมาพระเจ้าพิมพิสารพระสวามีออกอุบายให้ ราชบุรุษพาไปเฝ้าพระศาสดาที่พระวิหารเวฬุวัน ขณะ ที่เฝ้าอยู่นั้น พระศาสดาทรงเนรมิตรูปสตรีงามยิ่ง ดุจเทพอัปสรนางหนึ่ง กำลังถวายนพคุณอยู่ แล้วทรง อธิษฐานให้รูปเนรมิตนั้นล่องปลงม้วย เข้าสู่มัชฌิมวัย จนถึงปัจฉิมวัย ฟันหักผมหงอกหนึ่งเหี่ยว แล้วลุ่มลง พระนางเขมาทอดพระเนตรแล้วสลดพระทัย เพราะเห็น โทษของรูปกาย ทรงหม่อมมานะ เมื่อพระธรรมเทศนา จบลง พระนางก็บรรลุดุรหัตผล

ดังนั้น จึงไม่ต้องสงสัยว่า คนที่ไม่เคยสั่งสมบารมี มาก่อนจะติดข้องกายตนเองด้วยอำนาจสักกายทิฎฐิ ลักเพียงไหน แม้รูปกายจะเป็นตัวปัญหาที่ร้ายกาจ แต่ บัณฑิตผู้ฉลาดก็อาศัยกายนี้เป็นแพข้ามโอฆะแห่งสงสาร

ไปสู่ฝั่งพระนิพพานได้ ดังมีลึนทปัญหา อุปมาภษา
ปัญหา กัมมการังคปัญหาที่ ๕ พระสารีบุตรเถระโอวาท
แก้ภษาทั้งหลายว่า

“ท่านทั้งหลาย จงพิจารณาภษานี้ จงกำหนด
รู้ยู่บ่อย ๆ เภค เมื่อท่านเห็นสภษาในภษาแล้ว
ก็จักกระทำที่สุดแห่งทุกขได้

รูปขันธเป็นภษาใหญ่

ภษานี้ประกอบไปด้วยมหาภูตรูป ๔ มีธาตุดินที่
แข็งแข็ง แม้ดูใหญ่โตแข็งแรง แต่แท้จริงแล้ว ภษานี้
เปราะบาง พร้อมแตกสลายไปด้วยวิโรธปัจจัยต่างๆ มี
ความเย็นความร้อน หิวภษาหาย หรือถูกเหยียบยุงสัตว์
กัดต่อยถึงตายได้ทั้งนั้น ตลอดชีวิต เราจึงต้องระวังรักษา
ภษาที่แสนจะแบบบาง เช่น ในฤดูหนาว เราต้องสวม
เสื้อผ้าหลาย ๆ ชั้น ถ้าจะต้องเดินทางไปในหนไกลๆ ก็
ต้องแบกเป้ ลากกระเป๋าใบใหญ่ๆ ใส่เสื้อผ้าไปด้วย แม้
รถยนต์ที่นั่งไป ที่แท้มันก็คือ เสื้อเกราะตัวใหญ่ที่ใช้
ป้องกันภษาตัวเอง

มนุษย์จึงไม่ต่างจากปูเสฉวน เมื่อมันเดินไปไหน ก็แบกกระดองใหญ่ๆไปด้วย ดังในท่าอากาศยาน จะเห็นปูเสฉวนสองเท่านั้นร้อยนับพัน กำลังแบกกระดองใหญ่เดินขวัคไขว่กันไปมา ถ้าพึงรูปชันชัก็แสนจะหนัก สัมภาระก็หนัก แถมยังถูกไฟราคะเผาอยู่อีก เพราะปูเสฉวนเหล่านี้อุตสาห์ลงทุนขำมน้ำขำมทะเลมาเที่ยวเตร่เมืองไทย ก็เพราะถูกไฟ คือ ราคะนำมา ด้วยหวังว่าจะได้เสพวัตตุกาม มิใช่หรือ ?

ส่วนอวัยวะภายใน เช่น ตับไต ไส้ร้อยไส้ใหญ่ ฯลฯ ก็เป็นรูปชันชั มีลักษณะเปราะบาง มีสภาพเสื่อมลงเรื่อยๆ ตามอายุขัย จึงต้องกินวิตามิน กินอาหารเสริมบำรุงเลือด บำรุงสมอง ฯลฯ ต้องฉีดวัคซีนตั้งแต่คลอดตายแล้วยังถูกฉีดฟอร์มาลินอีก เรื่องเหล่านี้ ผู้ไม่มีปัญญาย่อมนเห็นเป็นของธรรมดา แต่ในสายตาพระอริยเจ้า ท่านเห็นเป็นภาระอย่างยิ่ง

เวทนาชันชัเป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกขั

เวทนาเป็นความรู้สึก เกิดกับจิตทุกดวง เป็นสุขเวทนาบ้าง ทุกขเวทนาบ้าง อทุกขมสุขเวทนาบ้าง

ด้วยอำนาจแห่งสักกายทิฏฐิ สัตว์โลกให้ความสำคัญแก่
เวทนามาก โดยยึดว่า เวทนานี้แล คือ ตัวเราหรือชีวิตเรา
เช่น เมื่อรู้สึกเจ็บที่กายหรือทุกข์ที่ใจก็ยึดว่า ตัวเรานี้
แหละเจ็บ ตัวเรานี้แหละทุกข์ เรารักตัวเองมากที่สุด
จึงเที่ยวแสวงหาแต่สุขเวทนาและหลีกเลี่ยงทุกข์เวทนา
ตลอด จนพระพุทธองค์ตรัสว่า ไม่ว่าจะเป็นวทนาใดๆ
ก็หาใช่ตัวเราไม่ เวทนาเป็นธรรมชาติชนิดหนึ่งที่ทำกิจ
เสวยอารมณ์ เวทนาเกิดมาแต่เหตุ ก็ผัสสะนั้นแหละเป็น
เหตุใกล้ เมื่อผัสสะเกิดเวทนาจึงเกิด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ทางชีวหาทวาร เมื่อรสสัมผัสกับลิ้น ชิวหา
วิญญูณก็เกิด เวทนาอันเกิดแต่ชีวหาสัมผัสก็เกิดร่วม
ด้วย จึงไม่มีผู้ใดไปทำให้เวทนานั้นๆ เกิด โดยเฉพาะ
สุขเวทนาที่ทุกคนปรารถนาก็มีโทษ และโทษมากกว่า
ทุกข์เวทนาด้วยซ้ำไป โดยเฉพาะสุขเวทนาที่มาจาก
กามคุณ ๕ นั้น เป็นปัจจัยแก่กามตัณหา ซึ่งตัณหานี้
เป็นทุกข์สมุทัย ที่นำสัตว์ไปเกิดอีก เมื่อเกิดอีกจึงต้อง
ทุกข์อีก ตายอีก ความจริงนี้แหละ พระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงนำมาเปิดเผย

อันสุขเวทนาที่เกิดจาก รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส
ที่ทุกคนตามล่าตามหามันมาด้วยความทุกข์ยากนั้น
ที่แท้มันเป็นเพียงปริตธรรม คือ เป็นธรรมเล็กน้อย
นิดหน่อย ดังพระพุทธองค์ทรงอุปมาไว้ใน อรรถกถา
ส.ข. เชนปิณฑสูตร ว่า

“ เวทนาเป็นจุดต่อมน้ำที่ลอยอยู่บนผิวน้ำ
เมื่อยามฝนตก เกิดขึ้นชั่วขณะ แล้วก็แตกดับไป
หามีสาระแก่นสารไม่ ”

เช่น เมื่อเห็นรูปงามๆ ก็เห็นชั่วขณะ ได้ฟังเสียงที่
ชอบใจก็ได้ยินชั่วขณะ รสที่ถูกใจก็ชั่วขณะผ่านลิ้น
โดยเฉพาะสัมผัสทางกายที่พากันเพลิดเพลिनยิ่งนัก
ก็มีชั่วขณะ แต่ก็ทะเลาะแย่งชิงกันถึงบาดเจ็บล้มตาย
ชีวิตต้องเดือดร้อน เพราะจ่ายทรัพย์ซื้อสุขเวทนาที่มาจาก
อิฏฐารมณ์อันน้อยนิดนี้แหละ ด้วยราคาที่แพงลิบลิ่ว

ในอริยวินัย ท่านให้คุณค่าของ รูป เสียง กลิ่น รส
สัมผัส ไม่ต่างจากสุนัขบนน้ำลายที่ได้เทะกระดูก

อนิจจา! ปุ่ชชนคนท่วไป ต่างก็เคยมันน้ำลายตัวเอง
มาแล้วทั้งนั้น

ยุคนี้ **วัตตุคาม** คือ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ที่
ท่านอุปมาว่า เป็นดอกไม้ของมาร กำลังชูช่อเบ่งบาน
อยู่เต็มโลก ล่อตาล่อใจให้ผู้คนมาบริโภคน ผุงชนผู้
มีติดบอดไปด้วยอวิชชา ลุกโซนด้วยตัณหา ก็พากัน
ไปบริโภคนจนลืมตัว จนเกินเหตุเกินความจำเป็น จึง
พากันเดือดร้อนจากการแสวงหา พาให้เกิดหนีสินลัน
พันตัว ต่างเดือดร้อนกันถ้วนทั่ว ถ้าวิเคราะห์ดูก็จะรู้ว่า
เหตุมาแต่ความต้องการสุขเวทนาที่มีขณะนั้นนี้แหละ

ในสายตาของบัณฑิต ท่านเห็นสัตว์โลกถูก
วัตตุคามครอบงำ ถูกเวทนาเหยียบย่ำ แต่ในสายตาของ
พาลบุคคล ผู้เปี่ยมล้นไปด้วยตัณหากลับเห็นวิปလာสไป
ว่า วัตตุคามนำมาซึ่งความสุขความสำราญ ความ
สะดวกสบายต่างๆ แต่หาู้ความจริงไม่ว่า วัตตุคามจะมี
ค่าอยู่ได้ก็ชั่ววิบัตียังมาไม่ถึง วัตตุคามจะยังยืนอยู่ได้

อย่างไร ในเมื่อมันเป็นสังขารธรรม เกิดจากปัจจัยปรุงแต่ง จึงเป็นของชั่วคราว

ในวินัยของพระอริยเจ้า วัตตูกาม นำแต่ทุกข์มาให้ เพราะสัตว์โลกตกเป็นทาสของสุขเวทนาที่มาจาก วัตตูกาม สุขเวทนาเป็นปัจจัยแก้ค้นหา สัตว์โลกจึงพากันแย่งชิงรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กันสุดเหวี่ยง ทั้งสุจริตและทุจริต ถ้าสุขเวทนาใดที่ไม่ใช่มาจากสิ่งผิดกฎหมาย รัฐยังส่งเสริมให้บริโภคนั้นมากๆ ตามหลักเศรษฐศาสตร์ ครรชนนี้ผู้บริโภคนั้นยิ่งดี เศรษฐกิจจะได้หมุนเวียน เหตุนี้เองทรัพยากรจึงย่อยยับ อนาคตภัยคือ ความอดอยากยากไร้ก็แผ่ขยาย ความวุ่นวายจึงเกิดขึ้นทุกหย่อมหญ้า

ครั้นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นมา ทรงประกาศความจริงว่า กามสุขที่ทุกคนต่อสู้แย่งชิงกันนั้น ที่แท้ก็เป็นการแย่งชิงสิ่งเสพติดนี้เอง ขณะเสพมีความสุขเหลือล้น หลังการเสพ ทุกข์ก็ท่วมทับเช่นกัน เพราะตามกฎของปฏิจจสมุปบาท ภายหลังเวทนาในโลภียจิตเกิดขึ้นเมื่อใด ต้องตามมาด้วย ตัณหา อุปาทาน

ภพชาติเสมอ ก็ตัณหา^๑นี้แลเป็นทุกขสมุทัยที่พาสัตว์
เร่ร่อนไปในภพที่มีความกัณดารต่างๆ เช่น กัณดารคือ
ชาติ กัณดารคือชรา กัณดารคือพยาธิและมรณะ ฯลฯ ดัง
พระพุทธองค์ทรงแสดงโทษของเวทนาไว้ ดังนี้

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ผู้ใดเพติดเพตินเวทนา
ผู้นั้น ชื่อว่า เพติดเพตินทุกข์ ผู้ใดเพติดเพตินทุกข์
เรากล่าวว่า ผู้นั้นย่อมไม่พ้นไปจากทุกข์ ” (ส.ข.
อภินันทสูตร)

“ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ความเกิดขึ้น
ความตั้งอยู่ ความบังเกิด ความปรากฏแห่งเวทนา
นี้เป็นความเกิดขึ้นแห่งทุกข์ เป็นความตั้งอยู่
แห่งโรค เป็นความปรากฏแห่งชราและมรณะ ”
(ส.ข. อุปปาทสูตร ข้อ ๖๖)

ใน ม.ม.มกัณทียสูตร พระพุทธองค์ตรัสว่า

“ สุขเวทนาที่เกิดจากรูปสัมผัสกับตา เสียง
สัมผัสกับหู กลิ่นสัมผัสจมูก รสสัมผัสลิ้น
โผฏฐัพพะสัมผัสกาย ซึ่งเป็นกามสุข ย่อมไม่ต่าง

จากสุขเวทนาของคนเป็นโรคเรื้อนที่เกาปากแผล
ด้วยเล็บ อย่างกายให้ร้อนที่หลุมถ่านเพลิง ”

อนิจจา! ที่แท้ ตา หู จมูก ลิ้น กาย คือ แผลใหญ่
นี่เอง

พระสารีบุตรเถระแสดงโทษของกามไว้ในคัมภีร์
ขุททกนิกาย มหานิทเทศ (ข้อ ๑๒ และอรรถกถา) ดังนี้

กามทั้งหลายเปรียบเหมือนหินเนื้อ มีโทษมาก
มีทุกข์มาก สมจริงดังพระพุทธองค์ตรัสว่า
ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย แร้งหรือเหยี่ยวกำลังคาบ
หินเนื้ออยู่นั้น แม้แร้งหรือเหยี่ยวตัวอื่นๆ ก็พากัน
บินตาม ยื้อแย่ง จิกตี ถ้าตัวที่คาบไม่สละหินเนื้อ
นั้น มันต้องตายหรือปางตาย ด้วยเหตุไม่สละ
หินเนื้อนั้น

อนิจจา ! ยุคนี้อมีการแย่งหินเนื้อกันถึงบาดเจ็บล้ม
ตาย ก็เพราะอำนาจอันเป็นยอดของวัตถุกาม นี่เอง

ใน ขุททกนิกาย เถรีคาถา พระเขมาเถรีกล่าวกับมาร
ที่มาประเล้าประโลมว่า

**“ กามทั้งหลาย อุปมาเหมือนหอกและหลาว
มีขันธ์ทั้ง ๕ เป็นเชิงรองสับ ”**

เชิงก็คือ ขันธ์ ๕ หรือชีวิตเราที่ประกอบด้วย ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นี้แหละ ส่วนหอกและหลาวก็คือ กามารมณ์ที่ประณีตทั้งหลาย ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส ฯลฯ ที่ประณีต ปุณฺชนทั่วไปเมื่อได้รับอารมณ์ที่ประณีตครั้งใด ราตจิตย่อมเกิดขึ้น นั่นคือ กิเลสวัฏเริ่มขึ้นแล้ว เมื่อมีราคะ กายกรรม วาจกรรม มโนกรรม ก็ตามมา นั่นคือ กรรมวัฏเกิดขึ้น เมื่อมีกรรมย่อมมีผลกรรม นั่นคือ วิปากวัฏเกิดขึ้น เป็นอันว่าขันธ์ ๕ หรือชีวิตนี้แหละเป็นเชิงรองสับ เพราะต้องเกิดอีก ตายอีก วนเวียนติดอยู่ในวัฏจักรนี้แหละ

อนิจจา ! เราถูกสับกันมานานแล้ว และจะต้องถูกสับต่อไปอีกนานเท่าใดหนอ ?

อันปุณฺชนันเห็นคุณของกามใหญ่โตเท่าภูเขา แต่พระอริยเจ้าท่านเห็น **คุณของกามเป็นเพียงก้อนข้าวที่ทำให้สุนัขกระดิกหางได้เท่านั้น** (อรรถกถา สุภากัมมาร-ชิตา เถรีคาถาหน้า ๔๒๕)

อนิจจา! เรานี้หลงขึ้นชมวัตถุงามมาช้านาน คุช่าง
โง่เขลาจริงหนอ

ในอรรถกถา ขุ.อิติ.โลกสูตร กล่าวว่า
**พระพุทธองค์เมื่อครั้งยังทรงบำเพ็ญบารมี
ทรงกายขยอกวัตถุงามถึง เหมือนทรงบัวบก่อน
เขพะทิ้งไป ฉะนั้น**

อนิจจา ! เรายังเฝ้าครอบงำอยู่กับสิ่งที่พระอริยเจ้า
ท่านบัวบกถึง นำสงสารจริงหนอ

แม่เหล่าเจ้าศากยะทั้งหลาย ล้วนเป็นผู้รุ่มร่าม
ไปด้วยเบญจกามคุณ เมื่อออกบวชตามพระพุทธองค์
ก็สละโภคทรัพย์ก้อนใหญ่ เหมือนบัวนเขพะทิ้งไปฉะนั้น

อนิจจา ! คนรวชยุคนี้มีเสื้อผ้ากันเต็มตู้ ครั้นจะ
สละให้ใครสักตัวหนึ่ง ยังต้องคิดแล้วคิดอีก เลือกแล้ว
เลือกอีก ในสายตาพระอริยเจ้า เสื้อผ้าก็คือผ้าพันแผล
นี้เอง โปรดอย่าลืมนะ วันสุดท้ายที่ต้องจากโลกนี้ไป
ก็ไปด้วยเสื้อผ้าชุดเดียว

แม้สุขเวทนาในฉานสมาบัติของปุถุชนผู้ไม่
มุ่งหวังผลวิวิธกุศล อันเป็นเวทนาที่ประณีต ยังนำมาซึ่ง
สังขารทุกข์ จะป่วยกล่าวไปไยถึงสุขเวทนาที่มาจาก
กามอันต่ำทรามเล่า เราจึงควรสละกามสุขอันเล็กน้อย
เพื่อแลกกับเนกขัมมสุขอันไพบุลย์ เป็นเนกขัมมสุข
ที่พ้นจากเครื่องร้อยรัดของขันธและกิเลส เป็นความสุข
ที่ชั่วนิรันดร์ นั่นคือ นิพพานสุขกันดีกว่า

สัญญาขันธเป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์

สัญญาเจตสิก เป็นธรรมชาติชนิดหนึ่งที่เกิดพร้อม
จิตดับพร้อมจิต มีอารมณ์เดียวกับจิต เกิดกับจิตทุกดวง
มีหน้าที่จดจำอารมณ์ ซึ่งไม่ต่างจากคอมพิวเตอร์ที่บันทึก
เก็บข้อมูลไว้ในเครื่อง เช่น ทางตา เมื่อจิตเห็นนิมิตใด
ที่เคยพบมาก่อน สัญญาก็จำสิ่งนั้นได้ทันที ถ้านิมิตนั้นมี
สภาพเปลี่ยนแปลงหรือไม่เคยพบมาก่อน สัญญาก็จะทำ
เครื่องหมายไว้เพื่อให้จดจำได้อีก ท่านเปรียบช่างไม้
ผู้ฉลาด ก่อนเลื่อยไม้หรือถากไม้ ก็ทำเครื่องหมายไว้
ตีเส้นไว้เพื่อให้จำได้ว่า จะถากไม้ตรงนี้ จะเลื่อยไม้ตาม

แนวนั้น สัญญาเป็นนามธรรม ก็ทำเครื่องหมายไว้เพื่อให้
จำได้อีกในทำนองเดียวกัน

จิตเป็นประธานในการทำกิจรู้แจ้งซึ่งอารมณ์ใด
สัญญาที่เกิดร่วมด้วย ก็ทำกิจในการจดจำอารมณ์นั้น
บันทึกเหตุการณ์นั้นไว้ทั้งหมด ดังนั้น สัญญาจึงสะสม
ทั้งสิ่งดีและไม่ดีไว้มากมายมหาศาล ส่วนน้อยเป็น
เนกขัมมสัญญา แต่ส่วนใหญ่เป็น กามสัญญา พยาบาท-
สัญญา วิหิงสาสัญญา ซึ่งเป็นสัญญาที่วิปริต เป็นความจำ
ที่มีแต่โทษและเป็นความจำที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง
เรียกว่าสัญญาวิปลาสในธรรม ต่อไปนี้

๑. ทรงจำไว้ว่า รูปร่างหรือสรีระนี้งาม ซึ่งความ
จริง สรีระที่ประกอบด้วยอากาโร ๓๒ นี้เป็นสิ่งปฏิกูล
ไม่งาม สัญญานี้เป็นสัญญาวิปลาสในสิ่งไม่งามว่างาม

๒. ทรงจำไว้ว่า ชีวิตซึ่งประกอบด้วย รูปธรรม
นามธรรม ว่าเที่ยง แต่ความจริงแล้ว ชีวิตไม่เที่ยง
สัญญานี้จึงเป็นสัญญาวิปลาสในสิ่งที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง

๓. ทรงจำไว้ว่า ชีวิตนี้เป็นสุข ซึ่งความจริงแล้ว
ชีวิตนี้เต็มไปด้วยทุกข์ทุกข์ คือ ทุกข์ตรงๆ และปริยาย-

ทุกข์ คือทุกข์ทางอ้อม สัญญานี้จึงเป็นสัญญาวิปलाส
ในสิ่งเป็นทุกข์ว่าเป็นสุข

๔. ทรงจำไว้ว่า ชีวิตนี้มีตัวตน มีสัตว์บุคคล แต่
ความจริงแล้ว ไม่มีตัวตน ไม่มีเราไม่มีเขา คงมีแต่
ธรรมชาติเกิดขึ้นแล้วก็ดับไปตามเหตุตามปัจจัย ไม่มีใคร
สามารถมาบงการหรือมาบังคับบัญชาให้เป็นไปตามที่
ใครปรารถนา นี่จึงเป็นสัญญาวิปลาสในสิ่งที่เป็นอนัตตา
ว่าเป็นอัตตา

เมื่อข้อมูลที่สัญญาสั่งสมไว้ ส่วนใหญ่เป็นวิปลาส-
ธรรม ถ้าสัญญานี้ไปปรุงแต่งจิตใด จิตนั้นก็ต้องวิปลาส
ไปด้วย เมื่อทั้งสัญญาและจิตวิปลาส ทิฏฐิยอมวิปลาส
ไปด้วย เช่นกัน ก็ทิฏฐิเป็นปปัญจธรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้
สัตว์ต้องเนิ่นช้า ต้องเฝ้าอยู่แต่ในวัฏฏะ

วิปลาสทั้ง ๔ ดังกล่าวให้ผลร้ายหนักเบาตามลำดับ
คือ สัญญาวิปลาส จิตตวิปลาส ทิฏฐิวิปลาส ไม่ว่าจะ
วิปลาสขั้นไหนก็นำอกุศลมูล คือ โลภะโทสะโมหะ
มาให้ และยังนำ ชาติ ชรา มรณะ ฯลฯ แลมาด้วย จึง
ทำให้ต้องท่องเที่ยววนเวียนอยู่แต่ในสังสารวัฏ

จึงกล่าวว่า สัตถุญาชั้นใน โลกียจิต ๘๑ เป็นธรรมที่
ไร้สาระ เป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์ ดังพระพุทธพจน์ใน
ส.ข. เพลณปิณฑสูตร (ข้อ ๒๔๔) กล่าวถึงสัตถุญาชั้นชื่อว่า

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เมื่อเดือนสุดท้ายแห่งฤดู
คิมหันต์ในเวลาเที่ยง พะยับแดดต้นระยิบระยับ
บุรุษผู้มีตาดำมืดฟุ้งเฟื่องพิจารณาดูพะยับแดดนั้น
โดยแยบคาย พะยับแดดนั้นจะปรากฏเป็นของ
ว่างเปล่าทีเดียว ฯลฯ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย สาระ
ในพะยับแดดนั้นจะพึงมีได้อย่างไร แม้ฉันใด
สัตถุญาอย่างใดอย่างหนึ่งที่เป็น อดีต อนาคต
ปัจจุบัน ฯลฯ ก็ฉันนั้นเหมือนกัน

สังขารชั้นเป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์

สังขารชั้นนี้ได้แก่ เจตสิก ๕๐ (เว้นสัตถุญาเจตสิก
และเวทนาเจตสิก) เป็นตัวปรุงแต่งจิตทุกดวง โดยมี
เจตนาเจตสิกเป็นใหญ่เป็นประธานในการปรุงแต่ง
และเจตนาเป็นตัวกรรม ก็กรรมเหมือนพ่อและค้นหา

เหมือนแม่น้ำไหล เป็นตัวปรุงแต่งสำคัญ ที่พาสัตว์ไป
เกิดในภพ ๓ ส่วนใหญ่ไปเกิดในอบาย อรรถกถาใน
ม.มฺ. มูลปரியายสูตรเปรียบภพ ๓ เป็นดั่งหลุมถ่านเพลิงที่
ร้อนระอุไปด้วย ชาติทุกข์ ชราทุกข์ มรณทุกข์ เจตนา
หรือตัวกรรมนั้นมีอีกชื่อหนึ่ง คือ มโนสังขเจตนาหาร
อรรถกถากล่าวว่า มโนสันเจตนาหารเป็นเสมือนชาย
สองคนช่วยกันจับสัตว์โยนเข้าไปในหลุมถ่านเพลิงนั้น

วิญญาณขันธเป็นธรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์

วิญญาณขันธ เช่น จักขุวิญญาณ คือ จิตเห็น,
จิตคิดนึก เป็นต้น เมื่อเกิดขึ้นครั้งใด ชีวิตของปุถุชนก็
ต้องเสียหายทุกทีไป ท่านเปรียบรูปซึ่งเป็นอายตนะ
ภายนอก เมื่อมากระทบตาซึ่งเป็นอายตนะภายใน
เหมือนโจรเข้ามาปล้นชาวบ้าน เพราะปุถุชนผู้ไม่ได้สติ
จึงไม่มีสติสัมปชัญญะ ไม่มีอินทรีย์สังวร ครั้นเห็น
สุกนิमित เช่น รูปงามๆ รากะย่อมเกิด รากะก็พาไปเป็น
เปรต ถ้าเห็นปฏิกนิमितเช่น รูปไม่งาม จิตเป็นโทสะๆ
ก็พาไปนรก แม้เห็นรูปธรรมดๆ จิตเป็นโมหะๆ ก็พา

ไปเป็นเครื่องจาน น้อยครั้งที่เห็นแล้วจิตเป็นกุศล ๆ ย่อมพาไปสู่สุคติภูมิ ไปเกิดเป็นคนหรือเป็นเทพ แต่ทั้งคนและเทพก็ต้องเห็นสภานิมิตและปฏิฆณิมิตอีก ทำให้เกิดโลภะอีกโทสะอีก ชีวิตจึงไม่พ้นไปจากโจรเข้ามาปล้นอีก

เมื่อวิญญูณทางทวาร ๖ คือ จักขุวิญญูณ, โสต-วิญญูณ ฯลฯ มโนวิญญูณเกิดขึ้นทั้งวัน เราจึงสั่งสมเหตุแห่งปฏิสนธิทั้งวัน ครั้นจุติจิตดับลง ปฏิสนธิจิตก็เกิดต่อทันที สัตว์ส่วนใหญ่เท่าชนโคพากันไปยึดเหยียดอยู่ในอบายภูมิ สัตว์ส่วนน้อยเท่าเขาโคพากันไปสู่สุคติภูมิ ถ้าผู้ใดยังสงสัยพระพุทธพจน์นี้อยู่ ก็ขอให้ไปดูสารคดีสัตว์โลกทางจอทีวีเถิด แค่ว่าเพลงต้น คือ เคยที่ใช้ทำกะปิเพียงอย่างเดียว จำนวนสัตว์มากกว่าคนทั้งทวีป

ภัยใหญ่ที่นำกล้วของวิญญูณขั้นนี้แล ฤกอวิชา ปกปิดไว้ ถ้าพระพุทธองค์ไม่ทรงอุบัติขึ้นมา เราก็ไม่มีทางรู้ได้เลยว่า วิญญูณขั้นนี้ซึ่งได้แก่ จิตเห็น จิตได้ยิน จิตคิดนึก เป็นต้น ที่เราเห็นผิดมานานว่าเป็นของเรา จะแปรผันกลายเป็นพิษเป็นภัยแก่เราได้อย่างไร

ดั่งประวัติพระสาวก ชื่อ พระโคตมเถระ เมื่อท่านบรรลุนิพพาน ได้เล่าไว้ใน จุ.เถร.โคตมเถรคาถา ข้อ ๓๒๐) ดังนี้

“ อาตมาภาพท่องเที่ยวไปมา สู้รบข้าง เปรต
ข้าง เป็นเดรัจฉานอยู่นาน ภพของมนุษย์อาตมา
ก็ผ่านมาแล้ว ไปสวรรค์เป็นครั้งคราว บางครั้ง
อยู่ในรูปภพบ้าง อยู่ในรูปภพบ้าง ภพทั้งหลาย
หาмиแก่นสารไม่ว่าง อันปัจจัยปรุงแต่ง เป็นของ
แปรปรวน ถึงความแตกดับไปทุกเมื่อ ”

วิญญาณขั้นหรือจิตนี้แหละพาชีวิตไปสู่ความทุกข์
พระพุทธรองค์ตรัสไว้ใน ส.ส.จิตตสูตร (ข้อ๑๘๑) ว่า

โลกอันจิตย้อมนำไป อันจิตย้อมเสือกไสไป โลก
ทั้งหมด เป็นไปตามอำนาจของกรรมอันหนึ่ง คือ จิต

ดังนั้น เราทุกคนต่างถูกจิตเสือกไสให้เร่ร่อนไป
ในภพภูมิต่างๆ จึงต้องเกิดบ่อยๆ แก่บ่อยๆ ตายบ่อยๆ
ดั่งพระอภิกุตเถระอุทานไว้ใน จุ.เถร.อภิกุตเถรคาถา ว่า

“ ทุกขชาติ ปุณฺปุณฺนิ แปลว่า การเกิด
บ่อยๆ เป็นทุกข์รำไป ”

แม้จะเกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา หรือเป็นพรหมก็ตาม จะกล่าวว่าเกิดมาดีแล้วไม่ได้เลย ในเมื่อมี ชรา พยาธิ มรณะ แอบแฝงมาด้วยทุกที ดังนั้น วันเกิด จึงเป็นวันที่เลวร้ายที่สุดในชีวิตแม่และชีวิตเราด้วยมิใช่หรือ ? เมื่อเกิดมาแล้วยังถูก ชรา พยาธิ มรณะ ไล่ที่มแทรกอยู่อีก แล้วเราจะมาฉลองวันเกิดกันไปทำไม ที่จริงวันเกิดก็คือ วันตายนั่นแหละ เพราะเมื่อจุดจิตดับลง ปฏิสนธิจิตก็เกิด ต่อทันที พร้อมกับชรา มรณะ ก็แอบตามมาด้วยทันที เช่นกัน ดังนั้น ในวันเกิด เราจึงควรไปกราบเท้าคุณแม่ หรือไปทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้ท่าน แล้วหมั่นบำเพ็ญ ทิฏฐุชุกกรรม คือ การทำความเห็นให้ตรง ให้ระลึกอยู่เสมอว่า อุปาทานชั้น ๕ เป็นตัวทุกข์ การเกิดบ่อยๆ เป็นทุกข์

ใน จุ. เถร. ตาลปฏุเถรคาถา พระตาลปฏุเถระเป็นอีกผู้หนึ่ง ที่ถูกจิตเลือกไสให้ไปปฏิสนธิในภพภูมิต่างๆ จึงต้องเกิดบ่อยๆ ตายบ่อยๆ ทุกข์บ่อยๆ เมื่อท่านบรรลุนิพพาน ได้เปล่งอุทานด้วยโสมนัสว่า

“ ถูกอนจิต ท่านทำให้เราเป็นพราหมณ์ก็มี เป็นกษัตริย์ก็มี เป็นแพศย์ก็มี เป็นศูทรก็มี เป็นเดรัจฉานก็มี บางคราวเป็นเปรต ท่านได้ ประทุษร้ายเราบ่อย ๆ บัดนี้เราไม่ยอมให้ท่านทำ เช่นกาลก่อน ๆ อีกต่อไป ”

อีกท่านหนึ่งที่ถูกจิตเสือกไสให้ไปเกิดไปตาม ไปเผชิญภัยในสังสารวัฏ เข้าแล้วซ้ำเล่า คือ พระสมิตติ-
คุตตเถระ

ท่านเป็นผู้มีศรัทธา เคยบูชาพระวิปัสสิพุทธเจ้า ด้วยดอกมะลิ ด้วยผลบุญนี้ เมื่อท่านไปเกิดในภพใด ก็เป็นผู้มี กุลสมบัติ รูปสมบัติ บริวารสมบัติ เหนือ สัตว์เหล่าอื่นในภพนั้น ๆ

ต่อมาอีกอัฐภาพหนึ่ง ท่านไปตำหนิและ ถ่มน้ำลายรดพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่ง เมื่อท่าน ตายไป จึงไปตกนรกอยู่นาน เมื่อพ้นจากนรกแล้ว ไปเกิดเป็นปริพาชกในสมัยพระกัสสปพุทธเจ้า ท่าน ก็ได้ทำบาปกรรมอีก เพราะไปด่าอุบาสกผู้มี

สี่อาจารย์วัดคนหนึ่งว่า เป็นโรคเรื้อน ท่านต้อง
กลับไป ตกนรกอีก

หลังจากตกนรกแล้ว ท่านก็มาเกิดที่พระนคร
สาวัตถิในสมัยพระสมณโคตมพุทธเจ้า ชื่อสมิติ-
คุตตะ เป็นบุตรของพราหมณ์ เมื่อได้ฟังพระศาสดา
ทรงแสดงธรรมแล้ว มีจิตเลื่อมใส จึงขอบรรพชา
ท่านเป็นผู้มีศีลดี แต่ด้วยเศษของกรรม ทำให้ท่าน
เป็นโรคเรื้อน มีอวัยวะแตกเป็นริ้วรอย พักอยู่ใน
ศาลาภิกษุผู้อาพาธ วันหนึ่ง พระสารีบุตรเถระไป
เยี่ยม ได้บอกกัมมัญฐาน มีเวทนาเป็นอารมณ์ เมื่อ
ท่านได้ฟังแล้ว เจริญวิปัสสนาจึงบรรลุพระอรหันต์

เมื่อนำประวัติพระสมิติคุตตะเถระมาวิเคราะห์
ก็จะพบว่า อกุศลวิบากที่พระเถระต้องได้รับมาหลายครั้ง
ต้องไปตกนรกบ้าง เป็นโรคเรื้อนอยู่หลายชาติบ้าง
แม้ชาติสุดท้าย ด้วยเศษของกรรม ก็ทำให้พระเถระเป็น
โรคเรื้อนอีก จะเห็นได้ว่า อกุศลวิบากของพระเถระ
ล้วนมาจากกวจิทุจริตที่ทำกับผู้มีคุณธรรมสูงๆ จึงเป็น

กรรมหนัก วชิรุต ๔ ได้แก่พูดเท็จ พูดหยาบคาย พูด
ส่อเสียดยุยงให้แตกกัน พูดเพื่อเจ้อ ล้วนเป็นวชิกรรมที่
ทำได้แสนง่าย เพียงมีเจตนากล่าวออกไปเท่านั้น เช่น
กล่าวผู้อื่นว่า เป็นลิง เป็นบ้า เป็นใบ้ เป็นโสเภณี ซึ่ง
ใช้เวลาทำกรรมไม่ถึงหนึ่งนาทิต แต่ต้องไปรับวิบากอัน
เลวทรามนานนับหมื่นปี นี้ไม่ใช่การกระทำที่ฉลาดเลย
ดังเรื่องราวในสมัยพุทธกาล ต่อไปนี้

วัสสการพราหมณ์ เสนาบดีผู้ยิ่งใหญ่แคว้นมคธ
ไปว่าพระมหากัจจายนเถระ พระอสีติมหาสาวก
ผู้เลิศด้วยการขยายธรรมที่ย่อให้พิศดาร กำลังเดินลงมา
จากเขาคิชฌกูฏว่า เหมือนลิง พระพุทธองค์ตรัสให้
วัสสการพราหมณ์ไปขอโทษ มิฉะนั้น ต้องไปเกิดเป็นลิง
แต่วัสสการพราหมณ์ผู้พิชิตเมืองเวสาลีมีมานะจัด
ไม่ยอมไปขอโทษ ทั้งที่รู้ว่า คำพยากรณ์ของพระศาสดา
ไม่เป็นสอง จึงสั่งให้คนงานไปปลุกกล้วยรอไว้ ในที่สุด
เมื่อสิ้นอายุก็ไปเกิดเป็นลิง

อนิจจา! มานะของผู้ยิ่งใหญ่มักเป็นเช่นนี้แหละ
แม้ยุคนี้ ในบ้านเรา ผู้ใหญ่หลายคนก็แบกมานะกันไว้

ไม่เบา แลมยังกล่าววาทุจริตกันอย่างเต็มปากเต็มคำ
ส่งเสียงสนั่นไปทั้งแผ่นดิน วาทุจริตจะพาคนเหล่านี้ไป
สู่ภพภูมิไหนกันหนอ ?

อีกตัวอย่างหนึ่งของวาทุจริต มีพระภิกษุณีหลาย
องค์ต้องเป็นโสเภณีหลายชาติ เช่น พระอัมพปาลีเถรี
เป็นต้น เพราะอดีตชาติเคยไปว่าพระอริยเจ้าองค์หนึ่งว่า
เป็นโสเภณี ท่านต้องไปตกนรกห้าหมื่นปี ชาติสุดท้าย
ก่อนบรรลุธรรมก็ยังคงมาเป็นหญิงโสเภณี

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ใน อรรถกถา ขุ.อ. สุนทรียสูตร
(หน้า ๔๖๓) ในอดีตชาติ สมัยที่พระพุทธองค์เกิดเป็น
นักเลงชื่อมุนาติ เทียวคบคนชั่ว มากไปด้วยโยนิโส-
มนสิการ วันหนึ่งไปเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าชื่อ
สุรภี กำลังห่มจีวรเพื่อเข้าไปบิณฑบาตในเมือง ขณะนั้น
มีหญิงคนหนึ่งเดินอยู่ไม่ไกลจากพระปัจเจกพุทธเจ้า
พระองค์นั้น นักเลงมุนาติได้กล่าวต่อสมณะว่า นี่ไม่ใช่
พรหมจารี ด้วยวาจกรรมนั้น นักเลงชื่อ มุนาติต้องไปตก
นรกอยู่หลายแสนปี ด้วยเศษแห่งวิบากกรรมนั้น เมื่อ

ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว จึงถูกกล่าวต่อเพราะเหตุแห่งนางสุนทรี (พวกเดียรถีย์ขาดลาภสักการะจึงออกอุบายให้นางสุนทรีเข้าพระวิหารเซตวันทั้งเช้าค่ำ ปลอ่ยข่าวเสียหายต่อพระพุทธรองค์)

อนิจจา! วชิขุจริต ๔ ทำได้ง่ายเหมือนพายเรือตามน้ำ ส่วนวชิขุจริตทำได้ยากเหมือนพายเรือทวนน้ำ เพราะวชิขุจริตนั้น นอกจากจะพูดแต่ความจริงแล้วยังต้องคำนึงว่า พูดแล้วเกิดประโยชน์หรือไม่ ถ้าเกิดประโยชน์ยังต้องรู้จักพูดให้ถูกกาละและเทศะ ต้องพูดด้วยความอ่อนหวาน และด้วยความเมตตา ดังนั้นผู้ใดเคยภูมิใจว่า ฉันเป็นคนพูดตรงๆ แบบขวานผ่าซาก ก็ขอให้เลิกวจาแบบนั้นเถิด นอกจากไม่เกิดประโยชน์แล้ว ยังเกิดโทษทั้งชาตินี้และชาติหน้าด้วย

จะเห็นได้ว่า ชั้นที่ ๕ เป็นตัวทุกข์ เป็นตัวอันตราย ทั้งที่ปรากฏและไม่ปรากฏ ดังใน ขุ.ม.กามสูตรตนิทเทศ (ข้อ ๒๒) กล่าวไว้ ดังนี้

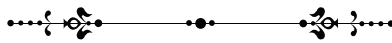
อันตรายที่ปรากฏ เช่น โรคภัยไข้เจ็บ, อุบัติเหตุต่างๆ ซึ่งทุกคนรู้จักดี ส่วนอันตรายที่ไม่ปรากฏ ซึ่งคนส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าเป็นอันตราย ได้แก่ กายทุจริต ๓ วจีทุจริต ๔ มโนทุจริต ๓ ตลอดจนกิเลสต่างๆ มี ราคะ, โทสะ, โมหะ, ความลอบลู่, การตีเสมอ, ริษยา, ตระหนี่ ฯลฯ ล้วนเป็นอันตรายที่ไม่ปรากฏ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ขณะกินอาหาร เราเพลิดเพลินพอใจในรส คิดแล้วไม่เห็นว่าจะเป็นการอันตรายตรงไหน ใครๆ ก็ชอบอาหารอร่อยๆ แต่หารู้ไม่ว่า ถ้ากินโดยไม่พิจารณา (ปัจเจกขันธ์) นั้นอันตรายที่ไม่ปรากฏกำลังเกิดขึ้นแล้ว ทั้งนี้เพราะรสค้นหาเป็นสมุทัย เป็นเหตุให้เกิดลึ้นต่อไป ในชาติหน้าและชาติต่อไป ส่วนจะเป็นลึ้นคนหรือลึ้นสัตว์ขึ้นอยู่กับกุศลกรรม หรืออกุศลกรรมที่ทำและเมื่อมีลึ้นอีก รสค้นหาที่เกิดอีก ธรรมชาตินี้แหละคือ วงจรอุบาทว์ที่ไม่มีใครหลุดรอดออกไปได้เลย

อีกตัวอย่างหนึ่ง เราไม่ชอบหน้าใครคนหนึ่ง เพียงนึกสมน้ำหน้า ขอให้มันวิบัติอย่างนั้นอย่างนี้ โดยที่เรา ยังไม่ได้ล่วงออกมาทางกายหรือทางวาจา เพียงคิด ประทุษร้ายอยู่ในใจ กรรมบถก็ครบองค์แล้ว ให้ผลนำ เกิดในอบายได้ ถ้าไม่ครบองค์ก็ให้ผลในปวัตติกาล คือ ให้ผลภายหลังการเกิดมาแล้ว

อีกตัวอย่างหนึ่ง อันตรายที่ไม่ปรากฏ เช่น การเหยียดผิวของชนบางพวก ด้วยกรรมอันนี้ จะส่งผล ให้เขาไปเป็นคนดำ เป็นนิโกรบ้าง และถูกผู้อื่นเหยียด ผิวไปอีกหลายชาติ หรือ ผู้รังเกียจศาสนาอื่นด้วยอกุศล- จิต ดูถูกดูแคลน ขาดเมตตา หรือประทุษร้ายต่อศาสนิก- อื่น โอกาสไปเกิดในศาสนานั้นๆ ก็เป็นไปได้ นี่คือ อันตรายซ่อนเร้น โดยที่เราไม่คิดว่าเป็นอันตรายเลย

บทที่ ๓

การแก้ปัญหาวีชีวิต

ในบทที่ผ่านมาแสดงให้เห็นว่า ชีวิตหรือขั้น ๕ นี้แหละเป็นตัวทุกข์, เป็นกรรมที่ทรงไว้ซึ่งทุกข์, เป็นแดนเกิดของทุกข์ เพราะผลของกรรม คือ วิบากนั้นไม่ว่าจะเป็นกุศลวิบากหรืออกุศลวิบาก ก็ต้องอาศัยขั้น ๕ นี้แหละเป็นแดนเกิด ดังนั้น ท่านจึงเปรียบขั้น ๕ เป็นดุจภาชนะที่รองรับทุกข์ ถ้าไม่มีขั้น ๕ หรือขั้นใดๆ กรรมก็ไม่รู้ว่า จะไปผลิตดอกออกผลที่ไหน ทุกข์ทั้งปวงก็เกิดไม่ได้

บางท่านอาจคิดว่า พระพุทธศาสนามองโลกในแง่ร้าย ความจริงพระพุทธศาสนาไม่ได้มองโลกทั้งในแง่ร้ายและในแง่ดี แต่พระพุทธศาสนามองโลกตามความเป็นจริง แม้ขั้น ๕ จะเลวร้าย วิธีแก้ปัญหาก็กไม่ใช่

ไปทำลายชั้น ๕ อย่างชาวญี่ปุ่น หรือแบบพวคนิกหรณ์ก็
ไปทรมานชั้น ๕ ให้ลำบากๆ การแก้ปัญหาแบบนี้ไม่มี
ทางสำเร็จ เพราะทันทีที่ชั้น ๕ ถูกทำลาย ชั้น ๕ ใหม่
ก็เกิดต่อทันที ถ้าผู้ใดแก้ปัญหาแบบฆ่าตัวตาย อุปนิสัย
นี้ก็จะติดตัวต่อไปอีกนาน เมื่อปัญหาชีวิตเกิดขึ้นครั้งใด
ผู้นั้นก็จะหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตายก็จะเกิดขึ้น

ส่วนการจัดการกับชั้น ๕ อันเป็นตัวทุกข์ได้
สำเร็จนั้นเป็นเรื่องใหญ่โตมาก ไม่ใช่วิธีง่ายๆ ปฏิบัติ
ง่ายๆ อย่างทฤษฎีอื่นๆ ดังจะเห็นได้ว่า แม้แต่พระสัมมา
สัมพุทธเจ้า ยังต้องใช้เวลาค้นหาหนทางปฏิบัติเพื่อ
ความหลุดพ้นจากอุปาทานชั้น ยาวนานถึงสี่สงขัย
ยิ่งด้วยแสนกัป หนทางที่พระองค์ทรงค้นพบสรุป
ย่อที่สุดคือ ไตรสิกขาหรืออริยมรรคมีองค์ ๘ ฯลฯ

การแก้ปัญหาชีวิตนั้น ผู้มีปัญญาต้องรอบรู้ปัญหา
ชีวิต มีข้อมูล (ปรียติ) ถูกต้องครบถ้วน จึงจะแก้ปัญหา
ได้ ส่วนผู้ไม่มีปัญญาไม่มีข้อมูล ไม่รู้ปัญหาที่แท้จริง
ย่อมแก้ปัญหาไม่สำเร็จ และยังแก้ผิดด้วย ถ้าแก้ผิดก็จะ
เป็นการไปเพิ่มปัญหาให้มากยิ่งขึ้น ดังท่านเปรียบเทียบการ

แก้ปัญหาคิด เป็นเสมือนเนื้อหรือสุกที่ถูกรบวงของ นายพรานคล่องไว ไม่รู้อุปายในการแก้ เมื่อมันเดินไป มา ก็ยิ่งกระตุกรบวงนั้นให้มัดแน่นยิ่งขึ้น ซึ่งไม่ต่างจากการแก้ปัญหาวิตพิตๆ ของพวกมิชฌาปฏิญญ์อื่นๆ ดังนี้

ได้กล่าวมาแล้วว่า ชีวิตมีแต่ปัญหา มีแต่ความทุกข์ โดยเฉพาะทุกข์จากมรณภัย และภัยในปรโลก มนุษย์กลัวภัยเหล่านี้ยิ่งนัก ต่างก็ค้นหาทางออกหาวิธีแก้ไขต่างๆ เช่นชาวอียิปต์โบราณรักษาศพให้เป็นมัมมี่ โดยหวังว่า วันหนึ่งในอนาคต ศพนี้จะฟื้นคืนชีพขึ้นมาอีก แต่คนส่วนใหญ่ในโลกแก้ปัญหาคด้วยการมอบชีวิตฝากไว้กับผู้มีอำนาจสูงสุดที่ตนศรัทธาเชื่อถือ

การแก้ปัญหาคอีกแบบหนึ่ง คือ พวกนิครนถ์ เป็นนักบวชประเภทหนึ่งเชื่อว่า ถ้าใช้กรรมเก่าให้หมด และไม่ทำกรรมใหม่ ก็จะบริสุทธิ์ บรรลุพระนิพพานอันเป็นความสุขชั่วนิรันดร์ เขาจึงทรมานตัวให้ลำบากๆ เช่นไม่อาบน้ำ นอนบนดิน กินน้อยๆ บ้างถือการยืนเป็นวัตร บ้างประพฤตียิ่ง โศกเยี่ยงสุนัข เป็นต้น แม้ยุคนี้ชาวพุทธบางคนก็เชื่อทำนองนั้น ซึ่งเรามากได้ยินคำพูดว่า เราทำ

กรรมไว้ จึงต้องใช้มันให้หมด พระพุทธองค์ไม่เคยทรงสอนการแก้ปัญหแบบนี้เลย

การแก้ปัญหาวีชีวิตยังมีแบบอื่นๆ เช่น ชำระบาปด้วยการลงอาบน้ำในแม่น้ำคงคา โดยเชื่อว่า พระอิศวรในสวรรค์ประทานส่งน้ำศักดิ์สิทธิ์มาให้ หรือใช้วิธีล้างบาปด้วยการไปสารภาพบาปกับนักบวช เป็นต้น

มนุษย์บางพวกแก้ปัญหาวีชีวิตด้วยการนำเครื่องสังเวห มีอาหาร สิ่งของมีค่า สัตว์ มนุษย์ ก็นำมาฆ่าเพื่อบูชาขัณฑ์ โดยเชื่อว่า เมื่อสัตว์เดรัจฉานหรือมนุษย์จำนวนหนึ่งได้รับเคราะห์จากพิธีบูชายัญนั้นแล้ว นั่นเป็นการรับเคราะห์รับความวิบัติต่างๆ แทนตน หรือแทนคนส่วนใหญ่ นี่เป็นความเชื่อของชนเหล่านั้น เช่น ในปัจจุบันในประเทศอินเดียยังมีการฆ่าวัว ฆ่าแพะฆ่าแกะเพื่อบูชาเจ้าแม่กาฬี เป็นต้น

การแก้ปัญหาวีชีวิตอีกแบบหนึ่ง คือ มนุษย์ทุกเผ่าตั้งแต่ชาวป่าชาวเขา ตลอดจนชนชาติที่เจริญแล้ว เช่น พวกอาหรับ พวกพราหมณ์ ชาวยุโรป คนอเมริกา เป็นต้น ต่างก็มีวิธีแก้ปัญหาวีชีวิตของตนต่างๆ กันไป

แต่คนส่วนใหญ่เชื่อว่า ผู้มีอำนาจสูงสุดในโลกต้องมี นั่นคือ ต้องมีพระเจ้า ดังนั้น แต่ละชนชาติ แต่ละพวก ก็มีพระเจ้าประจำพวกของตน บางพวกมีพระเจ้าองค์เดียวบ้าง หลายองค์บ้าง เช่นชาวโรมันมีเทพจำนวนมาก เช่นเทพประจำดิน ฟ้า อากาศ ภูเขา ทะเล เป็นต้น ดังนั้น พระเจ้าในโลกจึงมีจำนวนมาก แต่ละพวกก็เชื่อว่า พระเจ้าของตนเท่านั้น เป็นผู้สร้างโลก สร้างสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งคนและสัตว์ เช่นพวกพราหมณ์เชื่อว่า พระพรหมสร้างพราหมณ์จากปาก สร้างกษัตริย์จากอก สร้างแพศย์จากตะโพก สร้างศูทรจากเท้าพระพรหม

อนิจจา! สงสัยจริงหนอ พระพรหมสร้างพวกศูทรที่ต่ำต้อยมาทำไม ?

ศาสนาเทวนิยมมีคำสอนว่า เหตุการณ์ทั้งดีและร้าย พระเจ้าของตนเท่านั้นบันดาลขึ้น พระเจ้าจะให้คุณให้โทษ ล้างบาปไถ่บาป หรือลงใจใครๆ ก็ได้ เช่นผู้ถูกภัยพิบัติต่างๆ ก็เพราะถูกพระเจ้าลงใจ หรือถูกพระเจ้าลงโทษ มนุษย์เกรงกลัวภัยธรรมชาติในโลกนี้ และกลัวภัยในปรโลก จึงแก้ปัญหาวีชีวิตด้วยการบูชาัญญ

บ้าง สวดอ้อนวอนขอพรบ้าง ต่างมอบกายถวายชีวิตไว้
กับพระเจ้าของตน โดยหวังว่าโลกหน้าจะได้ไปเสวยสุข
ชั่วนิรันดร์กับพระเจ้า

ฝ่ายกรรมนิยมนชาวพุทธเชื่อกฎแห่งกรรม ซึ่งเป็น
กฎธรรมชาติที่กล่าวว่า ชีวิตจะสุขจะทุกข์ ดีหรือชั่วอยู่ที่
การกระทำของตัวเอง ไม่มีผู้ใดมาบันดาลให้ คำสอนใน
พระพุทธศาสนาเป็นกรรมวาที ดังนั้น ในชั้นต้น จึงสอน
ให้ทำแต่กรรมดี ให้หลีกเลี่ยงกรรมชั่ว แต่ผลของกรรมดี
ก็ยังหนีไม่พ้นจากวงจรอุบาทว์ เพราะยังต้องเวียนว่าย
ตายเกิดอยู่ แม้จะไปเกิดในภพภูมิดีๆ ก็หนีไม่พ้นวังวน
แห่งสงสาร ดังนั้น พระธรรมชั้นสูงจึงสอนให้คนทำ
กรรมที่อยู่เหนือทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว นั่นคือ การ
เจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน อันเป็นปฏิบัติที่จะนำไปสู่
ความสิ้นกรรมสิ้นทุกข์ วิปัสสนาคืออะไร

ตอบ โดยย่อ วิปัสสนา, สติปัญญา, ปริยญาภิชา ใน
ทุกขสัจ, อริยมรรคมีองค์ ๘ ล้วนเป็นเรื่องเดียวกัน เจริญ
เหมือนกัน เป็นสัมมาปฏิบัติด้วยการกำหนดรู้ทุกข์

เหมือนกัน ดังพระพุทธองค์ตรัสกับภิกษุทั้งหลายใน
คัมภีร์ ตัม.ม. กิเมตถียสูตร (ข้อ ๒๕) ดังนี้

“ **ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ถ้าพวกอัญญเดียรฉิย
ถามว่า ท่านประพฤติพรหมจรรย์ในสำนัก
พระสมณโคดมเพื่ออะไร ก็ให้ตอบไปว่า เพื่อ
กำหนดรู้ทุกข์ ”**

คำว่า “ กำหนดรู้ทุกข์ ” หรืออีกชื่อหนึ่ง คือ
ปริยัญญากิจนี้แล เป็นกิจสำคัญยิ่งของชาวพุทธ เป็นงาน
วิเคราะห์วิจัยชีวิต เพื่อค้นหาความจริงว่า ชีวิตนี้คือ ตัว
ทุกข์ ทุกข์นี้มาจากเหตุอะไร จะดับเหตุได้อย่างไร ด้วย
วิธีไหนจึงจะทำให้พ้นจากวงจรอุบาทว์ ที่เกิดซ้ำๆ ซากๆ
เหมือนชีวิตผีเสื้อ เมื่อออกจากรังดักแด้ ก็แย่งกันหา
น้ำหวานหาคู่ พอวางไข่เสร็จ มันก็ตายไปด้วยอายุน้อย
นิด แล้วชีวิตของมันก็เวียนกลับไปเกิดอีก ดังนั้น ไม่ว่าจะ
จะเป็นชีวิตแบบไหนๆ ก็ต้องพบกับปัญหาเดิม ๆ คือ
เกิดอีก ตายอีก ชีวิตมีสาระเท่านี้หรือ ปัญหานี้ทั้งมนุษย์
และเทพเจ้าทุกจักรวาล ทั้งอดีตกาลและปัจจุบันกาล
ต่างก็ยอมแพ้แก่ไม่ได้ แต่ก็ยังโชคดีที่บางสมัยซึ่งนาน

เป็นกัปๆ จะมีมหาบุรุษระดับสัมมาสัมพุทธะพระองค์
หนึ่งเสด็จอุบัติขึ้นมาช่วยบอกวิธีแก้ปัญหาให้แก่ชาวโลก

ผู้แก้ปัญหาชีวิตสำเร็จเป็นคนแรก

จากอรรถกถา ขุ. ชา. เอกนิบาต อปัลณกวรรค
ทุเรณิทาน (หน้า ๖) กล่าวว่าสมัยพระที่ปึงกรพุทธเจ้า
พระสมณโคดมบรมศาสดาของเรายังเป็นสุเมธบัณฑิต
โพธิสัตว์ ทรงเห็นปัญหานี้มาช้านานแล้ว เมื่อไปที่เรือน
ทรงพระดำริว่า

“**ขึ้นชื่อว่า การเกิดใหม่เป็นทุกข์ การแตกดับ
แห่งสรีระก็เป็นทุกข์ เรามีความเกิด ความแก่
ความเจ็บ ความป่วยไข้เป็นธรรมดา เราจัก
แสวงหาพระนิพพานที่ไม่แก่ ไม่ตาย เป็นแดน
เกษม ใลนหนอ เราไม่พึงมีเยื่อใยใ้ความต้องการ
ทิ้งร่างกายที่เต็มไปด้วยซากศพนานาชนิด แล้วไป
ทางนั้น ทางนั้นต้องมีอยู่ จักมีแน่ ทางนั้นอัน
ใคร ๆ ไม่อาจที่จะไม่ให้มีได้ เราจักแสวงหาทางนั้น
เพื่อพ้นจากภพให้ได้ ”**

ข้อความอรรถกถาข้างต้น คือ สมมุติฐานที่
พระสุเมธบัณฑิตโพธิสัตว์ตั้งไว้เมื่อเริ่มวิจัยชีวิต พอ
สรุปย่อๆได้ ดังนี้

ความไม่เกิด ความไม่แก่ ความไม่ตาย
ความพ้นจากการปรุงแต่ง อันเป็นธรรมชาติตรงกัน
ข้ามกับทุกขสังขต้อมี พระนิพพานอันเป็นที่
ดับไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ ก็พึงมี

เมื่อสุเมธบัณฑิตโพธิสัตว์ได้รับคำพยากรณ์จาก
พระทีปังกรพุทธเจ้าแล้ว ทรงเริ่มวิจัยชีวิตด้วยการค้นหา
พุทธการกกรรม อันเป็นธรรมชาติของผู้แสวงหาโพธิญาณ
ที่จะต้องสมาทานรักษา ได้พบบารมี ๓๐ ทศ มีทาน
บารมี เป็นต้น พระองค์จึงทรงเริ่มสละทรัพย์แม่
ราชสมบัติ ทรงสละอวัยวะแม้ดวงตา ทรงสละ
บุตรภรรยาอันเป็นที่รัก ทรงสละชีวิต อุทิศแด่โพธิญาณ
เพื่อเป็นเสบียงในการพิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งไว้

เพราะงานวิจัยชีวิตนั้นต้องใช้เวลายาวนานถึง
สี่อสงไขยยิ่งด้วยแสนกัป ทั้งนี้เพราะชีวิตสลับซับซ้อน
ยิ่งนัก ผู้ไม่รู้เหตุใกล้และเหตุไกลย่อม ไม่สามารถวิจัยได้

เพราะกรรม คือ ตัวเหตุกับวิบากอันเป็นตัวผลที่อยู่ห่างกันแบบข้ามภพข้ามชาติ เช่น เมื่อหลายแสนกัปมาแล้ว ตนเคยคดโกง เคยลักทรัพย์ เคยประทุษร้ายผู้อื่นไว้ ผลอกุศลกรรมนั้นเพิ่งมาให้ผลในชาตินี้ ทำให้ทรัพย์สินหรือชีวิตต้องพินาศสิ้นไปกับภัยต่างๆ เช่น อัคคีภัย वादภัย อุทกภัย แผ่นดินไหว เป็นต้น ซึ่งคนทั่วไปไม่รู้ ว่า ความวิบัติที่ตนได้รับนั้นๆ มาจากเหตุอะไร ตนเคยทำไว้เมื่อใด ด้วย **อวิชา** คือความไม่รู้ปกปิดความจริงไว้ จึงทำให้เข้าใจผิดว่า มีผู้บันดาล มีผู้ให้คุณให้โทษ เช่น ชนชาติกรีกโบราณเชื่อว่า ลมฟ้าอากาศจะดีหรือร้ายขึ้นอยู่กับความพอใจหรือไม่พอใจของเทพจูปีเตอร์ นี้เป็นที่มาของพิธีบูชาัญญ พิธีสวดอ้อนวอน ขอพรพระเจ้า

ศาสนาเทวนิยมทั้งหลาย เกิดขึ้นมาพร้อมกับมนุษย์เสมอ จึงเป็นศาสนาประจำโลก ส่วนผู้หยั่งรู้ต้นเหตุที่บุคคลใดจะได้รับภัยพิบัติอะไรได้อย่างถูกต้องแท้จริง ผู้นั้นต้องบำเพ็ญบารมีถึงสี่สงไขยกัปแสนกัปเพื่อระลึกชาติทั้งของตนและของผู้อื่น ได้อย่างไม่จำกัด จึงรู้ตัวเหตุที่ตรงกับวิบากอันเป็นตัวผลได้ถูกต้องตาม

เป็นจริง จึงสามารถประมวลข้อมูลของชีวิตทุกประเภท นำมาวิจัยจนพบหนทางแก้ไข ผู้นั้นคือ บุคคลระดับ สัมมาสัมพุทธะ ผู้มีวิชา ๘

วิชาที่ ๑ บุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ญาณระลึกชาติได้ พระพุทธองค์ผู้มีสมาธิคุณใหญ่ มีปัญญาที่สั่งสมมายาวนาน จึงทรงระลึกชาติได้โดยไม่จำกัด ทรงระลึกได้ทั้งในแบบบัญญัติและแบบปรมัตต์ ดังนี้

แบบบัญญัติ ทรงระลึกว่า ในชาตินั้นๆ มีชื่ออย่างนั้นๆ เกิดในสกุลนั้นๆ ยากดีมีเงินอย่างไร ทำกรรมอะไร ได้รับผลคือ กุศลวิบากหรืออกุศลวิบาก จุดิจากชาตินั้นๆ แล้วไปปฏิสนธิที่ไหน เป็น มนุษย์ เป็นเทพ หรือเป็นสัตว์ เมื่อระลึกถอยหลังไปเป็นล้านๆ ชาติ ก็ยังเห็นภัยของการเวียนว่ายตายเกิด

แบบปรมัตต์ ทรงระลึกว่า ชาตินั้นๆ มี ๕ ชั้นหรือ ๔ ชั้น เป็นสัตว์ประเภทอเหตุกปฏิสนธิ, ทวิเหตุ, หรือ ตีเหตุ เป็นต้น ยิ่งระลึกได้มากเท่าใด ก็ทำให้เห็นวัฏทุกข์ คือ ชาติ ชรา มรณะมากยิ่งขึ้น ครั้นระลึกถึงชาติที่เป็นอเหตุกปฏิสนธิ คือ เกิดเป็นเดรัจฉานหรือสัตว์นรก ก็ยัง

เห็นโทษเห็นภัยในวิภูฏะ วิชาที่ ๑ นี้ยังเป็นเหตุใกล้ของ
วิชาที่ ๒ คือ ทำให้เห็นกฎแห่งกรรมชัดยิ่งขึ้นด้วย

วิชาที่ ๒ ทิพพจักขุญาณ เป็นญาณที่เห็นสัตว์
กำลังจุติปฏิสนธิ มีผิวพรรณ ดี-ทราม ได้ดี- ตกยาก ฯลฯ
โดยเป็นไปตามกรรมที่ทำ เมื่อเห็นสัตว์นับไม่ถ้วนกำลัง
จุติปฏิสนธิ เห็นสัตว์ทำกรรมอย่างนั้นๆ ต้องมาเกิดเป็น
อย่างนี้ กฎแห่งกรรมก็ปรากฏชัด แม้เหตุเกิดแห่งทุกข์ก็
ปรากฏชัด และวิชาที่ ๑ และที่ ๒ นี้ ก็เป็นเหตุใกล้ของ
วิชาที่ ๓ ด้วย อนึ่งวิชาทั้ง ๒ นี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า
ทรงเจริญมานานแล้ว คงไม่ใช่เพิ่งมีตอนใกล้จะตรัสรู้
เพราะสมัยที่พระองค์ทรงบำเพ็ญบารมี ยังเป็นพระ
โพธิสัตว์ ก็บรรลุโลกียฉานถึงอรุพฉาน ๔ มาแล้ว

วิชาที่ ๓ อาสวัคชญาณ เป็นญาณดับอาสวะโดย
สมุจเฉท ทั้งนี้ด้วยทศบารมีและวิชาทั้งสองข้างต้นที่
พระพุทธองค์ทรงสั่งสมมายาวนานจนเต็มเปี่ยมแล้ว จึง
ทำให้ในคืนตรัสรู้ ทรงแทงตลอดปฏิจจสมุปบาท อัน
เป็นกฎธรรมชาติที่ยิ่งใหญ่ ยังไม่มีศาสดาองค์ใดพบมา

ก่อนว่า เหตุที่ทำให้ชีวิตหรืออุปาทานชั้นอื่นเป็น
ตัวทุกข์ต้องอุบัติขึ้นมาบ่อย ๆ ก็เพราะ อวิชา กรรม
ตัณหา พระมหาสัตว์ทรงเห็นโทษของวิญญะ จึงทรง
สลัดตัณหาอันเป็นธรรมที่รื้อยรัดพระองค์ไว้ใ
นวงจรอุบาทว์ได้สำเร็จ เป็นเหตุให้พระองค์ทรงบรรล
ุโพธิญาณถึงฝั่งพระนิพพาน พร้อมด้วย อสาธารณญาณ ๖

ผู้ใดมีปัญญาถึงขั้นวิชา ๓ ผู้นั้นแก้ปัญหาวิต
ตนเองได้แล้ว แต่พระพุทธองค์ทรงมีพระมหากรุณาที่จะ
แก้ปัญหมาให้สัตว์โลกด้วย จึงต้องบำเพ็ญบารมีที่ยาวนาน
ถึงสี่อสงไขย ยิ่งด้วยแสนกัป เมื่อพระองค์ทรงตรัสรู้ จึง
มีปัญญาสูงถึงขั้นวิชา ๘ และอสาธารณญาณ ๖๑ ได้แก่

สัพพัญญุตญาณ, อินทริยปโรปริยัตติญาณ,

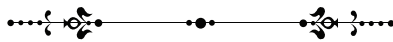
**อาสยานุสยญาณ, อนาวรณญาณ, ยมกปาฎิหาริย
ญาณ, มหากรุณาสมาบัติติญาณ**

ญาณทั้ง ๖ นี้แหละมีเฉพาะในพระพุทธเจ้าเท่านั้น
พระพุทธองค์ทรงนำอสาธารณญาณ ๖ ไปเป็นเครื่องมือ
แก้ปัญหาวิตให้แก่อสัตว์โลก

อสาธารถญาณ ๖ ดังกล่าว เปรียบเสมือนเก๊สหรือ เครื่องมือผ่าตัดของศัลยแพทย์ ที่ใช้บำบัดรักษาคนไข้ ซึ่งมีโรคประจำตัวต่างๆ กัน บางรายใช้เก๊สก็หายป่วย เช่น พระปัญจวัคคีย์หรือพระพาหิยทารุจรียะ พระองค์ใช้เทศนาปาฏิหาริย์อย่างเดียว คนไข้ก็หายป่วย เป็นต้น แต่บางราย เช่น เหล่าชฎิลภิกษุ ๑๐๐๐ หรือองคุลิมาล พระองค์ต้องใช้วิธีศัลยกรรมผ่าตัดก่อน แล้วจึงใช้เก๊สรักษาจึงหายป่วย เป็นต้น

เมื่อพระพุทธองค์ทรงค้นพบวิธีแก้ปัญหาชีวิต ได้แล้ว ทรงนำมาเผยแผ่แก่ชาวโลก มีสัตว์โลกจำนวนมาก ทั้งทวยเทพและมนุษย์ ทั้งหญิงชาย ทั้งวรรณะสูงวรรณะต่ำ ต่างพากันเลื่อมใสศรัทธา ประกาศตนเป็นพุทธมามกะ ดำรงตนอยู่ในไตรสิกขา บ้างก็ออกบรพชา มีผู้บรรลุมรรคผลจำนวนมาก พระองค์จึงทรงเป็นบุคคลแรกในโลกที่วิจัยชีวิต จนพบหนทางพ้นทุกข์ และทรงสอนสัตว์โลกให้พ้นทุกข์ได้นับจำนวนไม่ถ้วน

บทที่ ๔

ชีวิตจริงของหญิงสาวคนหนึ่งถูกรูปจันทร์ทำร้าย

เรื่องราวต่อไปนี้ ข้าพเจ้าได้เรียบเรียงมาจากคำบอกเล่าของพยาบาลคนหนึ่งในขณะที่เดินทางไปแสวงบุญ ณ ประเทศอินเดียเมื่อปี ๒๕๔๕ เป็นเรื่องจริงของสาววัยรุ่นที่ถูกรูปจันทร์ทำร้าย ดังเรื่องต่อไปนี้

เช้าวันหนึ่ง อากาศกำลังสดชื่น มีหญิงสาววัยรุ่นคนหนึ่ง ทำทางร้ายแฉ่มใส ผิวพรรณผุดผ่อง หน้าตาน่ารัก แต่งตัวทันสมัย น่องเพ็งจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย หางานทำได้แล้ว อนาคตของน่องกำลังสดใส น่องจัดอยู่ในฐานะนักศึกษารุ่นหลังคืนัน น่องมาโรงพยาบาล เพราะมีอาการเลือดออก มีไข้เรื้อรัง เมื่อแพทย์ตรวจแล้วพบว่า น่องเป็นโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาวชนิดร้ายแรง จำเป็นต้องใช้เคมีบำบัดโดยด่วน แพทย์ให้

รับน้องไว้ทันที หลังจากให้เคมีบำบัดจนครบแล้ว
ปรากฏว่าการรักษาไม่ได้ผล โรคไม่ตอบสนองต่อเคมี
บำบัด แพทย์จึงเปลี่ยนไปใช้เคมีบำบัดชนิดอื่นที่คาดว่า
จะได้ผล เพราะผู้ป่วยแต่ละรายอาจตอบสนองต่อ
การรักษาไม่เหมือนกัน

หลังจากได้รับเคมีบำบัด น้องก็เริ่มมีอาการ
ข้างเคียง สภาพร่างกายค่อย ๆ เปลี่ยนไป ลำดับแรกเชื่อบุ
ในช่องปากของน้องเป็นแผลเต็มไปทั้งปาก ถ่ายอุจจาระ
ตลอดเวลา เม็ดเลือดขาวที่สร้างจากไขกระดูกลดต่ำลง
มาก ทำให้ติดเชื้อได้ง่าย มีแผลถลอกเพียงชนิดเดียว เชื้อก็
เข้าสู่กระแสโลหิตได้แล้ว เชื้อรานี้แหละร้ายกาจนัก อาจ
ทำให้เสียชีวิตได้ น้องติดเชื้อทั่วทั้งตัว แพทย์จึงต้องให้
ยาม่าเชื้อ ก็ยาม่าเชื้อรานี้แหละที่พยาบาลมักเรียกกันว่า
ยานรก เพราะผู้ป่วยได้รับยานี้ครั้งใดก็จะมีอาการหนาว
สั่นสะท้านไปทั้งตัว น้องจึงมีอาการหนาวสั่นรุนแรง
มากจนเตียงสั่นสะเทือนไปทั้งห้อง พยาบาลเอากระเป๋
น้ำร้อนไปให้ นิดยาก็แก้แพ้ให้ แม้จะให้ยาแก้แพ้หลาย
ชนิด แต่ก็ไม่ได้ผล อาการหนาวสั่นของน้องยังเป็นไป

อย่างรุนแรง และมีอยู่ตลอดเวลา ทุกครั้งที่ให้ยานี้ น้อง
จะร้องอย่างทวนทวาย มีอยู่ครั้งหนึ่งน้องอ้อนวอนว่า

“ พี่จิ้นต์ วันนี้หนูไม่เอายานี้ได้ไหม หนูทนไม่ไหว
แล้ว ปล่อยให้หนูตายเถอะ เพราะมันทรมานเหลือเกิน ”

ดิฉันเองจัดว่ามีจิตใจเข้มแข็งพอ เพราะเคยชินกับ
ผู้ป่วยประเภทนี้มานาน ครั้นได้ฟังน้องพูดเช่นนั้นยังใจ
เสีย พยาบาลทุกคนก็ใจเสียไปหมด เราช่วยกันประคบ
ประหม่อมเธออย่างเต็มที่ แต่เชื้อราร้ายแรงมาก ยาหลาย
ชนิดก็เอาไม่อยู่ ปกติเราใช้เพียง ๓๐ มิลลิกรัม แต่ราย
ของน้องต้องใช้ถึง ๕๐ มิลลิกรัม ลองคิดดูเถิดว่าน้องจะ
หนาวสั่นขนาดไหน แม้กระนั้นก็ยังสู้เชื้อราไม่ไหวและ
เชื้อชนิดอื่นๆ ก็พลอยเข้ามาเต็มไปหมด ยาต่างๆ ที่ห้อย
อยู่บนเสาให้น้ำเกลือเตียงของน้องเหมือนร้านขายของชำ
ตามชนบท ปกติผู้ป่วยโรคนี้อาจจะต้องเจาะเลือด ส่งตรวจ
วันเว้นวัน แต่รายนี้ต้องเจาะทุกวัน วันละหลาย ๆ ครั้ง
แต่เส้นเลือดของน้องก็หายากเต็มที่ การเจาะแต่ละครั้ง
ต้องแทงเข็มกันหลายครั้งจึงเป็นการทรมานผู้ป่วยยิ่งนัก
น้องกลัวการเจาะเลือดที่สุด แต่ก็จำต้องยินยอม

ส่วนลึก ๆ แล้ว น้องกลัวตายมากซึ่งก็เป็นเรื่องธรรมดาของคนใช้หนักทั่วไป เมื่อได้รับยาบำบัดจำนวนมากเช่นนั้น ผิวของน้องที่เคยขาวผ่อง มีน้ำมีนวลก็เปลี่ยนเป็นสีคล้ำๆ ผมที่งามสลวยก็ร่วงจนหมดศีรษะ ริมฝีปากที่เคยน่ารักก็มีแต่คราบเลือดเต็มไปหมด คิฉันและพยาบาลจะทำความสะอาดแค่ไหนก็ไม่หมด เพราะเลือดไหลซึมออกมาตลอดเวลา เราจึงต้องให้เกล็ดเลือดเข้าไปอีก บางช่วงต้องให้ทุกวัน ต่อมาน้องเริ่มมีเลือดออกหลายทาง เช่น ระบบทางเดินอาหาร ถ่ายก็มีเลือดปนออกมาด้วย นอกจากนี้ตาของน้องยังแดงกำ เพราะมีเลือดออกในเส้นเลือดฝอยของตาขาว ผิวของน้องดำขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะมีเลือดออกใต้ผิวหนัง ระยะแรกๆ ก็เป็นสีแดง ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นสีดำ น้องเคยภูมิใจในรูปร่างหน้าตาของตัวเอง มีแต่คนชมเสมอมาถึงตอนนี้ เธอบอกคิฉันว่า

“พีจินต์ หนูเป็นคนสวยนะ แต่ตอนนี้หนูไม่กล้ามองดูหน้าตัวเอง ถ้าเห็นแล้วหนูคงทำใจไม่ได้”

ดิฉันได้แต่ปลอบใจน้อง แต่ทุกขเวทนาของน้องมี
มากเกินไปที่จะรับฟังคำปลอบโยน

ก่อนวันที่น้องจะจากไปหนึ่งวัน ผิวของน้องก็
เปลี่ยนไปมาก มีจุดเลือดออกใต้ผิวหนังเต็มไปหมด มี
ทั้งสีดำและม่วงคล้ำ ทั้งนี้เพราะปฐวีธาตุ อาโปธาตุ
เตโชธาตุ วาโยธาตุ ที่ประกอบเป็นร่างกายนี้แหละ ท่าน
เปรียบเหมือนอสรพิษ ๔ ตัวที่เราปรนนิบัติเลี้ยงดูมัน
อย่างดีแต่ก็ถูกมันขบกัดเอา มันต่อสู้กัน มันทำร้าย
กันเอง จนทำให้ที่อยู่อาศัยของมัน คือ เรือนร่างของน้อง
นี้แหละ ต้องพังพินาศยับเยินไปด้วย ตอนนี้ร่างของน้อง
เปลี่ยนไปหมด ช่างผิดกับในวันแรกๆ ที่น้องก้าวเข้ามา
ด้วยใบหน้าและท่าทางของเด็กสาวที่ยิ้มแย้มร่าเริงแจ่มใส
ตอนนี้กลับกลายเป็นเหมือนซากศพที่น่ากลัว เห็นสภาพ
ร่างกายของน้องแล้ว ทุกคนใจคอห่อเหี่ยวไปหมด

ทุกชีวิตประกอบด้วยรูปกายและนามกาย รูปกาย
มีทั้งอัสสาทะและอาทีนวะ คือ มีทั้งน้ำเพลิดเพลิน
นำยินดีและมีทั้งโทษ เช่น กายนำความยินดีความพอใจ
มาให้ ในวัยหนุ่มสาว เราเคยยื่นส่องกระจกดูตัวเองด้วย

อาการเอียงซ้ายเอียงขวา ทำไหนจึงจะคูดี ยืมแบบไหน
จึงจะสวย และกายที่เรารักนี้แหละนำทุกข์โทษภัยมาให้
อย่างสาสม เช่น ในยามเจ็บไข้ก็ดี ในวัยชราก็ดี ต้อง
นอนบิดกายไปมาด้วยความทุกข์ทรมานบนเตียงอยู่คน
เดียว นี่หรือคือ สาระของรูปชั้นที่เรากลงรักและ
ภาคภูมิใจกันนักหนา พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่า

**“บุคคลใดมัวเมาเพลิดเพลินในกาย ผู้นั้นชื่อ
ว่าย่อมเพลิดเพลินในทุกข์ ผู้ใดเพลิดเพลินในทุกข์
เรากล่าวว่า ผู้นั้นย่อมไม่พ้นไปจากทุกข์ ”**

เพื่อให้พ้นจากอิทธิพลของรูปกาย พระพุทธองค์จึง
ทรงสอนให้เจริญกายนุสสนาสติปัฏฐาน เพื่อให้เกิด
ปัญญาเห็นสภาวะของรูปชั้นที่แท้จริง เพื่อให้ละความ
ติดข้องในกายนี้เสีย

ในที่สุด วันสุดท้ายก็มาถึง น่องเริ่มเพื่ออย่างไม่ได้
สติ น่องกรีดร้องอย่างโหยหวนและมีอาการเลอะเลือน
สับสนไปหมด เช่นอยากดื่มน้ำ แต่ก็บอกว่าอยาก
ปัสสาวะ ครั้นเอากระโถนไปให้ น่องก็นึกไม่ออกว่า

ตัวเองร้องขออะไร นื่องอยากพบแม่ แต่ห้องนี้ห้ามบุคคลภายนอกเข้า เพราะเป็นห้องที่มีระบบป้องกันการติดเชื้อชนิดสมบูรณ์แบบ แต่วันนี้ทุกคนคิดไว้แล้วว่า นื่องไม่รอดแน่ จึงอนุญาตให้แม่เข้ามาเยี่ยมได้ ตอนนี้ นื่องจะร้องอย่างทुरนทुरาย เพราะทุกขเวทนาแรงกล้า ในห้องนี้มีผู้ป่วยอื่นอีก ๖ ราย ทุกคนเจ็บหมด บางคนมากระซิบถามดิฉันว่า “เมื่อไรจะถึงคิวเขาบ้าง” ดูแล้วห้องนี้เหมือนแดนประหาร เพราะแทบทุกรายที่เข้ามา ส่วนมากไม่ค่อยรอด เสียงของนื่องดังโหยหวนไปทั่วทั้งห้อง ดิฉันรู้สึกเป็นห่วงมรณาสันนิษฐานของนื่องว่า จะเป็นอย่างไรหนอ หลังจากนั้นเสียงร้องของนื่องก็ค่อย ๆ แผ่วลง ลักพักหนึ่ง คลื่นไฟฟ้าหัวใจก็ค่อย ๆ เลื่อนหายไปพร้อม ๆ กับละครชีวิตจริงฉากสุดท้ายปิดลง ด้วยหยาดน้ำตาทั้งผู้แสดงและผู้ชม

ความจริงนื่องมาสู่โลกนี้ นื่องก็มาคนเดียว ยามเจ็บไข้ก็นอนเจ็บอยู่คนเดียว แม้จะมีทั้งพยาบาล มีหมอ มีพ่อแม่ มีญาติมิตรอยู่รอบข้าง แต่ก็ไม่มีใครช่วยแบ่งเบาความเจ็บให้นื่องได้เลย ครั้นเมื่อนื่องจากโลกนี้ไป

น้องก็ไปคนเดียว ไม่มีใครตามไปเป็นเพื่อน นอกจากกรรมของน้องเองที่ติดตามไปด้วย ถ้าเป็นกรรมดี ก็เหมือนมีญาติสนิทที่ติดตามไปอุปถัมภ์ ถ้าเป็นกรรมไม่ดี ก็เหมือนมีโจรตามไปเบียดเบียนน้องอีก ทุกชีวิตล้วนเป็นไปตามกฎแห่งกรรมเหมือนกันทุกคน

อนิจจา ! ชีวิตที่เรารักและหวงแหนนักหนาจะเป็นสิ่งนำอภิมรณะหรือ ? มีสาระเท่านี้หรือ ? เรายังอยากมีชั้น ๕ ต่อไปอีกอย่างไรไม่รู้จักจบสิ้นเช่นนี้หรือ ? ต้องมาเกิดอีกเจ็บ เจ็บอีก ตายอีกหรือ ? โปรดถามตัวเองเถิด

อันทุกขเวทนาแม้จะเผ็ดร้อนแรงกล้าเช่นนี้ ก็มาจากเศษของกรรมที่ทำไว้เท่านั้น ถ้าเป็นผลกรรมตรงๆ จะเผ็ดร้อนสักเพียงไหนหนอ เราจึงไม่ควรคิดว่า จะไม่เกิดกับเราบ้าง เพราะสังสารวัฏอันยาวนาน จนหาจุดเริ่มต้นไม่พบและจะมีต่อไปอีกนานแสนนานจนหาเบื้องปลายไม่พบเช่นกัน ทุกคนจึงเคยทำกรรมมาสารพัด ทั้งกรรมดีกรรมชั่ว ทั้งกรรมหนักกรรมเบา ถ้าตราบใดที่ชั้น ๕ ยังเป็นไปอยู่ โอกาสที่ชีวิตต้องพบกับ

วิบากอันเลวทรามอย่างนี้ ย่อมหนีไม่พ้น ทุกชีวิตล้วนมี
ปัญหา จึงขอเตือนสติกับเพื่อนร่วมโลกทั้งหลาย ที่อยู่
ในปัจฉิมวัยก็ดี หรือแม้อยู่ในวัยต่างๆ ก็ดี โปรดอย่า
ประมาท ขอให้ระลึกถึงพระพุทธโอวาทต่อไปนี้

หยาดน้ำค้างบนยอดหญ้า เหือดหายไป

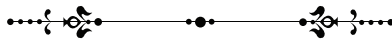
**เพราะพระอาทิตย์ขึ้นมาฉันทัด อายุสัตว์
ทั้งหลายก็ฉันทันนั้น ความตายชื่อว่ามาพร้อม
กับความเกิด ดูกุญชรขนาดที่เงือดาบอยู่
อย่างนี้ (จากคัมภีร์วิสุทธริมรรค อนุสสติ-
กัมมัฏฐานนิเทศ มรณสติ)**

ทำยที่สุดนี้ ด้วยอนุภาพแห่งกุศลเจตนาที่ข้าพเจ้า
ได้พากเพียรเรียบเรียงเรื่อง “ ปัญหาชีวิตของสัตว์โลก ”
(เป็นส่วนหนึ่งของเรื่องปริญาฎากิจในพระพุทธศาสนา)
ครั้งนี้ ขอให้พระศาสนาของพระโลกนาถเจ้าจงสว่างไสว
ด้วยข้อปฏิบัติในไตรสิกขา มีอริศีลสิกขา อริจิตสิกขา
อริปัญญาสิกขาอันบริสุทธ์ ขอให้พระอาจารย์สุมนต์
นันทิโก พระอาจารย์สมบัติ นันทิโก พระอาจารย์ผู้

ไม่ประสงค์ออกนามรูปหนึ่ง ท่านอาจารย์ประณีต
ก้องสมุทร อาจารย์สุรพงศ์ เทพสุธา อาจารย์ชูศรี
บุญทอง อาจารย์ประเสริฐ ภิระวงศ์ อาจารย์จันทนา
คำวรรณ และอาจารย์เกษร ธีรกุล ตลอดจนบิดามารดา
และผู้มีพระคุณทั้งหลาย จงเป็นผู้ถึงความสุขในทุกภพ
ถ้ายังต้องท่องเที่ยวต่อไปในวัฏสงสาร ขอย่อมมีทุกคติ
ใดๆ มาแผ้วพาลเลย ขอให้ท่านทั้งหลายจงมีส่วนแห่ง
วิมุติตรสจากพระสัทธรรมของพระโลกนาถเจ้า ขอให้
พระศาสนาของพระจอมมุนี จงสถิตสถาพรอยู่ในโลก
ตลอดกาลนานเทอญ

สำหรับผู้ที่อ่านมาถึงบทนี้ ถ้าท่านสนใจใคร่
จะอ่านเรื่องราวการวิจัยชีวิตต่อไป โปรดติดตามอ่านได้
ในหนังสือ ปริญาภิกิจในพระพุทธศาสนา ซึ่งข้าพเจ้าได้
เรียบเรียงและจัดพิมพ์ไว้แล้ว สอบถามและขอไปได้
ที่ โทร ๐๕๓ - ๓๖๕๒๒๒ - ๔

บทพิเศษท้ายเล่ม

สัมโมหวิโนทนี อรรถกถาพระวิงค์ สัจจ วิงค์คนิเทศ

ว่าด้วยเรื่องทุกข์มีการหยั่งลงสู่ครรภ์เป็นมดูล
จริงอยู่สัตว์นี้ เมื่อบังเกิดในท้องมารดา มิได้
บังเกิดในที่ทั้งหลายมี ดอกอุบล ดอกปทุม และ
ดอกปทุมทริก เป็นต้น ที่แท้ย่อมบังเกิดในบริเวณ
ท้องซึ่งน่าเกลียดอย่างยิ่ง เป็นการหมกอยู่ในป่า
ใหญ่ คือ ลิงไม้สะอาด มีกลิ่นเหม็นยิ่งนัก อบอวล
ด้วยกลิ่นซากศพต่างๆ มีคตื้อ คับแคบอย่างยิ่ง
ในท่ามกลางพื้นท้องและกระดูกสันหลัง ภายใต้
กระเพาะอาหารใหม่ อยู่บนกระเพาะอาหารเก่า
เหมือนหนอนเกิดอยู่ในปลาเน่า ในขนมบูด หรือ
น้ำคดำ เป็นต้น.

สัตว์นั้นบังเกิดในท้องนั้นแล้ว ถูกไออุ่นที่เกิด

ในท้องมารดา ๑๐ เดือน อบคุดหอ่ข้าวนี้้งอยู่ ดุด
ก้อนแป้ง เว้นจากอาการต่างๆ มีการคู้เข้า, เหยียด
ออก เป็นต้น เสวยอยู่ซึ่งทุกข์มีประมาณยิ่งแล
นี่เป็นทุกข์ที่มีการหยั่งลงสู่ครรภ์เป็นมุด

ทุกข์มีการบริหารครรภ์เป็นมุด

อนึ่งสัตว์นั้นย่อมนเสวยทุกข์ใดมีประมาณยิ่ง
ด้วย คร่ำไป คร่ำไปทั่ว ซัดลง ซัดขึ้น เป็นต้น ใน
อิริยาบถทั้งหลายของแม่ มีการลื่นถลา การเดิน
การนั่ง การลุกขึ้น และในการหมุนตัว เป็นต้น โดย
ผลุนผลัน เป็นเหมือนลูกแพะในเง้อมมือของนักเลง
สุรา และเป็นเหมือนลูกงูในเง้อมมือของหมองู
และสัตว์นั้นย่อมนเสวยทุกข์เวทนา苦辣อันใด คือ ใน
เวลาที่มารดาดื่มน้ำเย็น ก็เป็นเหมือนบังเกิดใน
สีกนรก ในเวลาที่มารดากลื่นกินยาคู้ร้อน และ
ภักคู้ร้อน เป็นต้น ก็เป็นเหมือนฝนถ่านเพลิง
ประพรมไปโดยรอบ หรือในเวลาที่มารดากลื่นของ
เค็มและเปรี้ยว เป็นต้น ก็เป็นเหมือนสัตว์ถึง

กรรมกรรม (ถูกลงโทษ) โดยวิธีลาดด้วยน้ำค้าง
เป็นต้น นี่เป็นทุกข์ที่มีการบริหารกรรมเป็นมุล

ทุกข์มีความวิบัติแห่งกรรมเป็นมุล

อนึ่ง เมื่อมารดาของสัตว์นั้นมีกรรมหลง
ทุกข์โดยย่อเกิดขึ้นโดยอาการมีการผ่าตัดเป็นต้น
ในที่เป็นที่เกิดแห่งทุกข์ อันไม่ควรเห็นแม้แต่มิตร
อำมาตย์และเพื่อน เป็นต้น. นี่เป็นทุกข์ที่มีความ
วิบัติแห่งกรรมเป็นมุล

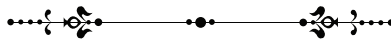
ทุกข์มีการคลอตเป็นมุล

ทุกข์โดยย่อเกิดขึ้นแก่สัตว์ผู้ถูกลง
กรรมชวาทของมารดากำลังคลอต ให้พลิกกลับลง
ไปโดยลำดับ สู่ทางกำเนิดอันน่ากลัวยิ่ง ดูปล่อง
แหว ผล็กไปทางช่องกำเนิดอันคับแคบยิ่ง ดูข้าง
ใหญ่ถูกผลักออกทางช่องลูกตาล และดูสัตว์นรก
ถูกลงเขากระทบดให้แหลกเป็นจุณ นี่ชื่อว่าทุกข์ มี
การคลอตเป็นมุล.

ทุกข์มีการออกนอกกรรมแล้วเป็นมุล

อนึ่งทุกข์ใดย่อมเกิดแก่สัตว์ผู้คลอดแล้วซึ่งมี
สรีระยังอ่อนแอเช่นกับแผลใหม่ ในคราวที่เขาเอา
มือจับอาบน้ำชำระและเช็ดด้วยท่อนผ้า เป็นต้น
ก็จะเป็นเช่นกับเจาะด้วยเข็มและการผ่าด้วยมีด
โกน นี่เป็นทุกข์มีการออกนอกกรรมมารดาเป็นมุล.

แขกที่ไม่ได้รับเชิญ

บ้านของเรามักมีสัตว์ตัวเล็กๆ นับไม่ถ้วนเข้ามา
สร้างความรำคาญ ตัวอย่างเช่น บนที่นอนจะมีแมลงล้านกว่าตัว
แมลงเหล่านี้สามารถเห็นได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์เท่านั้น
สัตว์ที่ไม่ได้รับเชิญเหล่านี้หลายชนิดไม่เป็นอันตราย
แต่บางชนิดก็เป็นตัวแพร่กระจายเชื้อโรค

ตัวกำจัดฝุ่น

ที่ใดที่มีฝุ่นละออง ที่นั่นมักจะ
มีไรฝุ่นอยู่ด้วย สัตว์ขนาดเล็กนี้
เป็นสัตว์ประเภทเดียวกับ
แมงมุมและแมงป่อง มันกิน
สะเก็ดเซลล์ผิวหนังของ
มนุษย์เป็นอาหาร
แทบจะเป็นไปไม่ได้เลย
ที่เราจะกำจัดไรฝุ่น แม้ว่า
จะใช้วิธีดูดฝุ่นที่พรม
นานถึง ๒๐ นาที
เราก็จะกำจัด
ไรฝุ่นออกไปได้
ประมาณ ๒%
ของทั้งหมด
ที่หลบซ่อน
อยู่ข้างใน

ไรฝุ่นเกาะอยู่ที่ปลายเข็ม
มีขนาดขยายกว่า
๒๕๐ เท่า
จากของจริง

